Vilka vill vara med i kultur-/musikskolan och hur många av dessa gör det?

En studie av barn och ungdomar i ålder 10-18 år.

Stig Elofsson

Abstrakt

I de flesta fall studeras jämställdhets- och jämlikhetsproblemet när det gäller barns/ungdomars nyttjande av olika fritidsaktiviteter genom att undersöka hur många av samtliga som deltar i/ägnar sig åt de olika aktiviteterna. Bakom de skillnader som framträder kan dölja sig två olika orsaker, dels att intresset för att delta i/ägna sig åt dessa skiljer sig, dels att deltagandet hos de intresserade ser olika ut. En uppdelning mellan de båda perspektiven har en central betydelse för olika former av politiska insatser för att förbättra jämställdhet och jämlikhet. I den här rapporten studeras hur intresset för att vara med i kulturskolan och deltagandet bland de intresserade varierar beroende på kön samt socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund.

Materialet till rapporten har hämtats från ett antal studier, där eleverna fått besvara en skriftlig enkät under lektionstid, som genomförts från 2003 och framåt inom projektet *Ung livsstil* i samarbete med berörda kommuner där dessa frågor ingår. Urvalet av elever är i samtliga kommuner slumpmässigt[1] med en svarsfrekvens som alltid överstiger 70 % och i de flesta fall är klart högre. Sammantaget omfattar materialet cirka 65 tusen (64 793) elever från mellan- och högstadiet samt gymnasiet.

Ett genomgående drag är att tjejer i högre utsträckning än killar vill delta och att intresset för att delta minskar med ökad ålder. Det finns kopplingar till såväl socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund, dock svagare i mellanstadiet. Barn/ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund är ofta mer intresserade och denna skillnad mot de som har högre bakgrund ökar med åldern. Barn/ungdomar med utländsk bakgrund har större intresse för att delta men skillnaden är även här relativt liten i mellanstadiet. Intresset för att delta är högre bland första generationens invandrare än bland andra generationens invandrare. En fördjupad analys – socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund är ju starkt kopplade till varandra – visar att det främst är svensk/utländsk bakgrund som påverkar intresset för att delta.

Deltagandet i kulturskolan bland de intresserad är ungefär lika högt bland killar och tjejer, i de högre stadierna är det t o m fler bland intresserade killar som deltar. Svensk/utländsk bakgrund har en direkt påverkan. Bland de intresserade har barn/ungdomar med utländsk bakgrund ett lägre eller i några fall lika högt deltagande i kulturskolan än de som har svensk bakgrund. Speciellt lågt är detta ofta bland första generationens invandrare.

Sammanfattningsvis framträder två centrala slutsatser, nämligen:
1. Den könsskillnad som finns när det gäller deltagande i kulturskola – högre andel bland tjejer – kan helt förklaras av att killar är mindre intresserade av att vara med i kulturskolan. Ser vi till deltagandet bland de intresserade är könsskillnaden liten och ibland är det t o m något fler bland intresserade killar som är med. En förändring när det gäller jämställdhet måste därför helt inriktas mot att öka killars intresse för att vara med i kulturskolan.
2. Traditionella analyser av ojämlikheten kopplad till svensk/utländsk bakgrund – en jämförelse bland samtliga mellan de som har utländsk och de som har svensk bakgrund – innebär att man underskattar underrepresentationen för barn med utländsk bakgrund eftersom man inte tar hänsyn till att dessa är mer intresserade av att vara med i kulturskolan.

[1] Urvalsramen omfattar alla elever på respektive stadium – alltså både de som går i kommunala och de som går i fristående skolor – dock ej elever som går i särskolan.

Förord

Ung livsstil är ett forsknings- och utvärderingsprojekt som studerar ungas levnadsvanor och livsvillkor inom en rad områden samt preferenser inom fritid och kultur. Projektet är ett samarbete mellan ett femtontal kommuner i Sverige och institutionen för socialt arbete (Stig Elofsson) vid Stockholms universitet. Forskningsprojektet startade 1984 vid sociologiska institutionen på Stockholms universitet för att undersöka barns/ungdomars fritidsvanor och preferenser inom fritid. Sedan studien 2004/2005 i Stockholm har perspektivet vidgats och strävat efter att mer utförligt kunna beskriva och analysera barns/ungdomars livsvillkor. I första hand står dock fortfarande deras situation och preferenser på fritidsområdet i centrum för våra studier. Sedan år 2000 genomförs studier inom Ung livsstil också i grund- och gymnasiesärskolan.

Ett stort tack går till alla de barn/ungdomar som besvarat enkäterna och gett en beskrivning av era livsvillkor och önskningar. Detta ger ett viktigt underlag för att politiker skall kunna utforma en politik för barn- och ungdomar. Ett stort tack också till de personer i medverkande kommuner som genomfört fältarbetet samt kodning av enkäterna! Utan er hade inte studierna gått att genomföra i den nuvarande omfattningen.

Olika rapporter inom ung livsstil finns att ladda ned gratis på www.unglivstil.org

Ung livsstil finns även på Facebook! Följ forskningsprojektet för att se de senaste resultaten www.facebook.com/unglivssil

Stockholm 2023
Stig Elofsson
Fil. Dr i statistik och docent i socialt arbete
E-post stigelofsson@bredband.net

C författaren

Innehållsförteckning

Abstrakt 2
Förord 3
Innehållsförteckning 4
Inledning 1
  Syfte 1
Tidigare forskning 3
Material 6
  Undersökningsgrupp 6
  Vill vara med kulturskolan 9
  Deltagande i kulturskolan 9
  Familjesituation 9
  Mått på socioekonomisk bakgrund 9
  Mått på svensk och utländsk bakgrund 10
  Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet 11
  Statistiska metoder 11
Vilka deltar i kulturskolan? 13
Hur många och vilka vill vara med i kulturskolan? 14
  Socioekonomisk bakgrund 16
  Svensk/utländsk bakgrund 17
  En sammanfattande bild 19
Hur många av de intresserade deltar? 20
  Socioekonomisk bakgrund 22
  Svensk/utländsk bakgrund 23
Hur påverkar bredden i fritidsintressen? 25
Vad förklarar intresse för och möjlighet att delta? 27
  Mellanstadiet 27
  Högstadiet 29
  Gymnasiet 30
  En sammanfattande bild 32
Hur påverkar intresse för och möjlighet att delta jämställdhet och jämlikhet? 33
Sammanfattning 36
Referenser 39
Bilaga 41

Inledning

Då man diskuterar och analyserar jämställdhet och jämlikhet på fritiden utgår man nästan alltid från hur deltagandet ser ut bland samtliga killar och tjejer och inom olika sociala grupper. Utifrån detta perspektiv innebär jämställdhet och jämlikhet att deltagande i en fritidsaktivitet är lika för killar och tjejer liksom i olika sociala grupper. Det är intressant att ställa mot vad som definieras som jämställd, jämlik utbildning, dvs att alla - oberoende av bakgrund – skall ha möjlighet till god utbildning utifrån sina förutsättningar. Ser vi till fritiden skulle man kunna säga att en grundläggande förutsättning är intresse för att ägna sig åt en viss aktivitet. En jämställd och jämlik fritid är då en fritidsverksamhet som ger alla som önskar ägna sig åt/delta i denna samma möjligheter att göra det. Detta innebär alltså att vi bör studera deltagande/ nyttjande i gruppen som vill/önskar göra detta inte bland alla ungdomar. Utgångspunkten för ett sådant resonemang är att vi respekterar ungdomarnas egna önskemål om vad de vill göra. Det politiska målet blir då att de som vill delta i en viss fritidsverksamhet skall ha samma möjlighet att göra detta. Dessa önskemål måste självklart inte vara könsneutral eller se lika ut i olika sociala grupper, men är dock något som skall respekteras. Självklart måste man här vara medveten om att intresse för att delta kan påverkas av det omgivande samhället, kanske förtränger ungdomarna intresse för att ägna sig åt en viss aktivitet därför att det är svårt, kanske omöjligt att utöva den. Men det kan också vara så att vissa ungdomar uttrycker ett intresse för att ägna sig åt något – trots att intresset egentligen är lågt – därför att de upplever ett tryck från omgivningen att man bör göra detta. Politisk kan finnas en strävan efter att inspirera ungdomar att ägna sig åt vissa aktiviteter som man upplever är av nytta både för individen och för samhället. Insatser för att åstadkomma en förändring av ungdomarnas intresse för att delta i just dessa aktiviteter kan inriktas mot grupper där detta intresse är ovanligt låg.

En fördjupad analys ger två olika utgångspunkter för det politiska arbetet mot jämställdhet och jämlikhet. Variationer utifrån kön och social bakgrund när det gäller ”eftersträvansvärda” aktiviteter kan leda till bättre inriktade insatser för att öka intresset för utövande av dessa. En analys av nyttjandet bland dem som vill utöva/delta inriktas mer direkt på frågan om vad det finns för hinder för utövandet. Dessa hinder kan vara privata – vi kommer t ex nedan kunna konstatera att ett starkt hinder kan vara att ”man vill göra för mycket” – men de kan också vara strukturella – t ex tillgänglighet. Detta innebär en annorlunda inriktning när det gäller det politiska arbetet. De som inte deltar i/ägnar sig åt önskade aktiviteter minst en gång per vecka kan också ses som en potential. Man kan fundera kring hur man fångar upp dessa eller ökar deras deltagande i dessa aktiviteter

Syfte

Syftet med rapporten är att undersöka hur kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund kan kopplas till intresse för att respektive deltagande i kultur-/musikskola hos de intresserade samt att undersöka hur dessa faktorer påverkar var för sig. Syftet kan sammanfattas i följande fyra frågeställningar:

1- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och intresse för att delta i kulturskolan?
2- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och deltagande bland de intresserade?

3- Vilka bakgrundsvariabler påverkar i första hand intresse för respektive deltagande hos de intresserade?
4- Vilken betydelse har intresse för och deltagande hos de intresserade för de aktuella skillnaderna i deltagande i kultur-/musikskola?

Tidigare forskning

En litteratursökning pekar mot att forskningen kring barns/ungdomars intresse för att delta i kulturskolan och deras deltagande endast studerats i mycket begränsad omfattning inom forskningen. Ser vi till intresset för att delta framkommer inga forskningsreferenser. Nyligen publicerades dock en rapport som – även om den inte specifikt tar upp kultur-/musikskolan – är intressant. I denna presenteras ett antal resultat som är centrala för analyser av intresset för och möjligheter att delta i/ägna sig åt ett antal offentliga fritidsaktiviteter. Materialet till rapporten har hämtats från en studie som i samarbete med *Ung livsstil* genomförts på mellan- och högstadiet samt gymnasiet i Stockholm år 2015. Det första som konstateras i rapporten är att det finns mycket tydliga könsskillnader när det gäller intresse för att delta i olika aktiviteter. De största skillnaderna – relativt sett – gäller aktiviteter som tjejer är mer intresserade av. Många av dessa handlar om kultur – deltagande i kulturskolan finns också med bland dessa – men även vissa fysiska aktiviteter. I rapporten konstateras också att bredden i fritidsintressen – antalet aktiviteter man vill utöva minst en gång per vecka – ligger mycket högt. Bland killar ligger genomsnittet kring nio stycken, bland tjejer kring elva stycken oberoende av ålder. En fördjupad analys av undersökningarna i Stockholm visar att variationerna i intressebredd främst kan kopplas till skillnader mellan kön och mellan de som har utländsk bakgrund och de som har svensk bakgrund. På alla tre stadier gäller att tjejer har större bredd i fritidsintresse än killar. Barn/ungdomar med utländsk bakgrund har större bredd än de som har svensk bakgrund, på gymnasiet gäller detta dock endast för första generationens invandrare. Utifrån rent praktiska skäl torde det knappast vara möjligt att barn/ungdomar skulle kunna hinna med så många aktiviteter, vilket automatiskt leder till att ”för höga ambitioner, önskningar” blir en central faktor när det gäller bedömningen av möjligheter, begränsningar när det gäller deltagande i enskilda aktiviteter.

I en ännu ej publicerad rapport har vi studerat såväl intresse för som deltagande bland intresserade i olika fritidsaktiviteter samt deltagande bland de intresserade. Materialet har hämtats från en undersökning som i samarbete med *Ung livsstil* genomförts i Malmö högstadium 2015. Även i detta fall är bredden i intressen mycket hög – i genomsnitt elva aktiviteter bland killar och nästan tretton bland tjejer. En analys av det genomsnittliga totala nyttjandet av de fritidsaktiviteter ungdomarna är intresserade av visar att bredden i intressen – d v s ambitionerna – har en negativ inverkan. Större bredd leder till att det genomsnittliga nyttjandet hs de intresserade blir lägre. För höga ambitioner kan alltså vara en förklaring till att intresserade ungdomar inte deltar i eller ägnar sig åt aktiviteter som de säger att de vill ägna sig åt. Samtidigt är det viktigt att observera att socioekonomisk bakgrund och till viss del även kön och svensk/utländsk bakgrund också har en direkt inverkan fristående från intressebredden. Även om höga ambitioner får en negativ inverkan på möjligheterna att utöva olika fritidsaktiviteter inverkar även ungdomarnas sociala bakgrund. I det senare fallet torde detta kunna kopplas till olika former av strukturella hinder.

När det gäller deltagandet totalt sett finns viss, men begränsad forskning och denna tar enbart upp hur många av alla barn/ungdomar som är med i kultur-/musikskolan. Då Kulturskole-utredningen anger att deltagandet inte är jämlikt refererar man till en rapport från *Ung livsstil,* nämligen *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden.* Denna rapport ger dock endast en begränsad bild av jämlikhetsperspektivet. Resultaten visar att andelen deltagare i kulturskolan är lägre i låg- än i högstatusområden. Man refererar också till Hofvander som jämfört deltagandet i kulturskolan med andelen barn/ungdomar med utländsk bakgrund i olika

stadsdelar i Malmö[2]. Hon finner att andelen deltagare är lägre i stadsdelar som har en högre andel barn/ungdomar med utländsk bakgrund. Däremot har man inte med rapporten *Kulturskolan 1998. Kön och social bakgrund* som ger en betydligt mer omfattande bild av vad som karakteriserar deltagarna. Denna rapport tas däremot upp i Simon Lindgrens forskningsöversikt och får en central plats när han tar upp ojämlikheten[3].

Materialet till rapporten *Kulturskolan 1998* har hämtats från den så kallade kulturvane-undersökningen som genomfördes i ett flertal kommuner i Stockholms län. Urvalet av elever i mellan- och högstadiet samt gymnasiet är slumpmässigt med en svarsfrekvens kring 90 % i mellanstadiet och kring 85 % i högstadiet och gymnasiet. Resultaten i rapporten utgår från Stockholm och Södertälje kommun, de två kommuner som vid tillfället hade kulturskolor. Övriga kommuner hade musikskolor.

I rapporten konstateras att det är ungefär dubbelt så vanligt att tjejer deltar i kulturskolan, dvs att cirka två tredjedelar av deltagarna är tjejer. Denna siffra ligger på samma nivå som den kultur-skolrådet redovisar. År 2016 då 65 % av deltagarna i ämneskurserna var tjejer. Även i denna studie varierar könsskillnaderna betydligt mellan olika ämnen med jämnast fördelning i musik och den största i dans – som starkt domineras av flickor. Det sker en mycket markant nedgång i deltagandet med ökad ålder. Bland killar minskar andelen deltagare från en av fem i mellanstadiet till en av tio i högstadiet och endast en av tjugofem i gymnasiet. Bland tjejer är ungefär en tredjedel med i mellanstadiet. I högstadiet har detta minskat till tjugo procent och i gymnasiet till en tiondel.

Musik dominerar starkt – bland killar ägnar sig 80 – 90 % av de som är med i kulturskolan åt detta. Denna andel är lägre bland tjejer – i mellanstadiet och gymnasiet 70 – 75 %. På högstadiet är denna andel dock avsevärt lägre – i genomsnitt endast cirka hälften. Det är alltså främst högstadietjejer som deltar i andra ämnen. Ser man till vad breddningen av musikskolan har inneburit så har denna lett till ett märkbart högre deltagande bland tjejer – speciellt i högstadiet. I stor utsträckning handlar det här om dans. Tillskottet bland killar är mer begränsat.

Deltagandet i kulturskolan är tydligt klassbundet, ungdomar från familjer med högre socioekonomisk bakgrund liksom ungdomar vars föräldrar har högre utbildning deltar i högre utsträckning. Skillnaderna är betydande, jämför man ytterlighetsgrupper blir relationen när det gäller deltagande två till ett eller större. Ungdomar med utländsk bakgrund deltar i lägre utsträckning än de som har svensk bakgrund. Till viss del kan detta förklaras av att dessa har lägre socioekonomisk bakgrund men även efter kontroll för detta gäller att de som har utländsk bakgrund är underrepresenterade. Det finns dock ett undantag. I högstadiet är deltagandet bland andra generationens tjejer lika högt som bland de som har svensk bakgrund och bland första generationens invandrartjejer nästan lika högt. Ser man till olika ämnen inom kulturskolan är underrepresentationen för de som har utländsk bakgrund minst när det gäller musik, mer framträdande när det gäller teater, drama. Dansen når även bättre ut till tjejer som har utländsk bakgrund, men bilden är här inte entydig. I högstadiet har både första och andra generationens invandrartjejer högre deltagande än tjejer med svenskt ursprung, medan första generationens invandrartjejer i mellanstadiet har lägre deltagande än de som har svensk bakgrund.

Resultaten visar också att deltagandet i kulturskolan är kopplad till socialisering. Föräldrars värdering av kultur – i mindre utsträckning dock utövande av kulturaktiviteter med föräldrar –

[2] Hofvander
[3] Simon, Lindgren, 2014.

kopplas till deltagande. Det finns också en klar koppling till genomsnittsbetyg. Ungdomar med högre medelbetyg deltar i högre utsträckning.

En analys av de förändringar som införandet av kulturskolan inneburit när det gäller den sociala rekryteringen pekar mot att könsskillnaderna förstärkts, medan sambandet med socioekonomisk bakgrund minskat något. I det senare fallet skall dock inte förändringen överdrivas, fortfarande gäller att de som har lägre bakgrund är underrepresenterade. När det gäller utländsk bakgrund är det tveksamt om förändringen lett till ökad jämlikhet. Även om dansen delvis i större utsträckning attraherar tjejer med utländsk bakgrund mer än de som har svensk bakgrund.

Material

Ung livsstil har sedan 1984 medverkat i en rad olika studier där man undersökt ungdomars sociala bakgrund, skolsituation och fritidsvanor. Sedan 1998 har även frågor kring hälsa och livskvalitet ingått, vilket innebär att vi får en omfattande bild av barns och ungdomars levnadsvillkor i olika kommunerna. Urvalet av undersökningsgrupper är slumpmässigt och utgår från uppgifter om samtliga elever - i såväl kommunala skolor som friskolor[4]. Detta innebär att materialet ger en representativ bild av situationen för samtliga elever – dock ej de som går i grund- eller gymnasiesärskolan[5] - i kommunen.

Studierna har i de flesta fall genomförts under lektionstid där eleverna fått besvara en enkät som främst innefattar frågor med givna svarsalternativ. En anställd från idrottskultur eller fritidsförvaltningen eller motsvarande eller Ung livsstil har varit närvarande i klasserna när enkäten fylldes i. Denna person har också introducerat enkäten för eleverna och samlat in enkäterna efter att de fyllts i. Har eleverna haft problem vid ifyllandet av enkäten har denne och lärarna hjälpt till att lösa problemet.

Undersökningsgrupp

Urvalet av undersökningsgrupper är slumpmässigt och utgår från uppgifter om samtliga elever - i såväl kommunala skolor som friskolor[6]. Detta innebär att materialet ger en representativ bild av situationen för samtliga elever – dock ej de som går i grund- eller gymnasiesärskolan[7] - i kommunen.

I tabell 1 presenteras antal svarande uppdelat efter skolstadium, kommun och undersökningsår.

[4] I några mindre kommuner har totalundersökningar genomförts.
[5] I projektet *Ung livsstil* har även ett flertal studier gjorts bland förskoleelever. Resultat från dessa har presenterats i rapporterna Trygghed S, Elofsson S. **Skolerfarenheter och självskattad hälsa bland elever i särskolan**, Elofsson s, Blomdahl U. **Hälsa och livskvalitet hos ungdomar i särskolan.**
[6] I några mindre kommuner har totalundersökningar genomförts.
[7] I projektet *Ung livsstil* har även ett flertal studier gjorts bland förskoleelever. Resultat från dessa har presenterats i rapporterna Trygghed S, Elofsson S. **Skolerfarenheter och självskattad hälsa bland elever i särskolan**, Elofsson s, Blomdahl U. **Hälsa och livskvalitet hos ungdomar i särskolan.**

Tabell 1. Antalet besvarade enkäter efter skolstadium, kommun och undersökningsår.

Kommun, undersökningsår	**Mellanstadiet**	**Högstadiet**	**Gymnasiet**
Askersund 2019		291	
Eskilstuna 2019		1366	
Falkenberg			445
Haninge 2004	639	585	449
Haninge 2008		671	765
Haninge 2012	647	515	444
Haninge 2016/17		707	641
Heby, 2019		316	
Helsingborg 2015	1491	952	798
Helsingborg 2018	1257	1450	879
Huddinge 2009	913	778	769
Huddinge 2015	858	1 517	1263
Jönköping 2009	730	1 175	1 061
Jönköping 2012	713	1 117	909
Jönköping 2015	856	1 210	1128
Jönköping 2018	846	1219	1150
Kalmar 2013		999	
Knivsta 2019		620	
Lidingö 2007		578	476
Lidingö 2011		549	553
Lidingö 2015		598	438
Lidingö 2019		560	486
Linköping 2010	1125	1452	684
Linköping 2013		1141	1419
Malmö 2015		2 189	
Malmö, 2019	2659	2 237	
Stockholm 2014	1897	2088	1464
Sävsjö 2018	137	131	
Täby 2014	678	647	1094
Täby 2018/19	736	774	1080
Vallentuna 2015		507	200
Värmdö 2015		550	
Värmdö 2018		527	
Summa	**16182**	**30016**	**23945**

Sammanlagt har 64 793 elever besvarat enkäterna. Svarsfrekvensen överstiger i samtliga fall 70 % och är i det samlade materialet 80 %. I de flesta fall är svarsfrekvensen högst i mellanstadiet och lägst i gymnasiet. Bortfallet innefattar elever som inte var närvarande vid den lektion då undersökningen genomfördes[8].

Vid den mer fördjupade analysen av samband med socioekonomisk respektive svensk/utländsk samt den sociala bakgrundens betydelse för intresse för och möjligheten att delta har ett urval av studier gjorts. Grunden för detta val har varit att det skall handla om undersökningar som

[8] I några enstaka fall handlar det dock om elever som vi vid kontroll av enkäten funnit att de inte besvarat denna seriös, men det gäller här endast enstaka fall.

genomförts under den senaste tiden och att de skall vara så omfattande att de ger resultat ed tillfredsställande säkerhet. En strävan har också varit att få med kommuner med olika social struktur. Resultat presenteras separat för respektive undersökning för att få en bild av om sambanden varierar eller om de mer systematiskt är likartade. Redovisning görs också uppdelat efter kön för att ge en bild av eventuell intersektionalitet. Detta urval omfattar studier från Haninge (mellanstadiet år 2012, de båda övriga stadierna 2015), Helsingborg (2018), Huddinge (2014), Jönköping (2018), Malmö (mellanstadiet 2019 och högstadiet 2015 och 2019) samt Stockholm (2013). För att ge en bild av den sociala strukturen ser ut i de olika kommunerna redovisas i tabell 2 uppgifter kring socioekonomisk bakgrund – medelvärde samt andel so kommer från grupperna 1, 2, 4 och 5 - samt svensk/utländsk bakgrund – ande som är andra respektive första generationens invandrare.

Tabell 2. ***Social struktur i olika kommuner.*** *Fördelning av socioekonomisk bakgrund – medelvärde samt andel från grupperna 1, 2, 4, 5 – samt andel andra respektive första generationens invandrare efter skolstadium och kommun.*

Kommun, år	**Socioekonomisk bakgrund**					**Utländsk bakgrund**		
	m	**Grupp 1 (%)**	**Grupp 2 (%)**	**Grupp 4 (%)**	**Grupp 5 (%)**	**Andra gen. inv.**	**Första gen. inv.**	**Andra eller första gen. inv**
Mellanstadiet								
Huddinge, 2014	2,57	8	41	8	3	19	9	28
Haninge, 2012	2,62	9	39	11	4	14	10	24
Jönköping, 2018	2,62	7	38	10	2	13	5	18
Stockholm, 2013	2,77	5	35	13	4	23	8	31
Malmö, 2019	3,02	1	26	49	6	28	17	45
Helsingborg, 2018	3,05	3	19	20	5	17	12	29
Högstadiet								
Huddinge, 2014	2,55	10	41	9	3	18	11	29
Jönköping, 2018	2,60	8	39	9	2	11	9	20
Haninge, 2015	2,68	8	36	11	5	14	12	26
Stockholm, 2013	2,86	6	33	15	8	23	12	35
Eskilstuna, 2019	2,92	5	26	18	6	15	22	37
Helsingborg, 2018	3,04	3	17	18	5	14	14	27
Malmö, 2019	3,10	2	24	21	8	28	20	48
Malmö, 2015	3,15	2	21	23	8	31	20	51
Gymnasiet								
Haninge, 2016	2,69	8	36	13	5	12	14	27
Stockholm, 2013	2,67	9	36	7	7	16	9	26
Jönköping, 2018	2,74	5	33	13	2	14	9	23
Huddinge, 2014	2,77	6	36,	15	6	23	15	37
Helsingborg, 2018	3,11	2	16	21	6	13	15	28

Den genomsnittligt högsta socioekonomiska bakgrunden finner vi oberoende av skolstadium i Haninge, Jönköping och Huddinge. I högstadiet är den något lägre i Stockholm än i dessa tre kommuner, bland gymnasieeleverna på samma nivå. Helsingborg och Malmö skiljer tydligt ut sig med en genomsnittligt lägre socioekonomisk bakgrund.

Ser vi till andelen barn/-ungdomar med utländsk bakgrund skiljer Malmö ut sig mycket markant, mer än hälften eller nästan hälften av eleverna har en sådan. Efter detta kommer Stockholm om vi ser till mellan- och högstadiet, däremot skiljer Stockholm knappast ut sig i

gymnasiet. Lägst andel barn/ungdomar med utländsk bakgrund finns i Jönköping där dessa omfattar ungefär en femtedel av de svarande.

Vill vara med kulturskolan

Barnen/ungdomarna har i frågan *Hur många gånger i veckan skulle du VILJA göra följande på fritiden?* fått ange hur många gånger de skulle vilja ägna sig åt/delta i en rad fritidsaktiviteter med svarsalternativen ingen gång, 1 gång, 2 gånger, 3 gånger, 4-5 gånger samt 6 ggr eller mer. Kulturskolan ingår här som ett alternativ bland en lång rad fritidsaktiviteter. Då antalet aktiviteter är stort har vi bedömt att avsaknad av svar för en viss aktivitet står för att man inte är intresserad.

Deltagande i kulturskolan

I de enkäter som barnen/ungdomarna fått besvara ingår en fråga *Är du med i någon av kulturskolans aktiviteter på din fritid efter skolan?* Efter detta räknas olika verksamheter (t ex Spela musikinstrument, Sång, Bild, Dans) upp vilka besvaras med ja/nej. Eftersom barnen/ungdomarna kan blanda ihop kulturskolan med motsvarande verksamheter som pågår i skolan har vid sidan av markeringen efter skolan angetts var denna verksamhet pågår då den inte sker i skolan. Resultaten har också granskats i efterhand och i de fall barnen/ungdomarna angett mer än två av de uppräknade alternativen har svaren betraktas som bortfall.

Familjesituation

Uppgifter om elevernas familjesituation har hämtats från frågan *Vilka vuxna bor du med hemma?* med svarsalternativen: mamma och pappa (alternativt båda föräldrar), ibland mamma och ibland pappa, bara mamma, bara pappa, mamma och en vuxen till, pappa och en vuxen till, någon annan vuxen samt på gymnasiet bor ensam. I alla undersökningar utom i mellanstadiet i Stockholm har eleverna även fått besvara en fråga kring vilka vuxna man har förtroende för genom att kryssa för ett antal på förhand givna alternativ. Bland dessa alternativ ingår även egen förälder/föräldrar alternativt mamma respektive pappa (i Malmöundersökningen). I detta senare fall kan vi alltså ange hur många av föräldrarna man har förtroende för. Avsaknaden av markering att man har förtroende tolkas som en indikation på att man har sämre (eventuell ingen) kontakt med föräldrar.

Mått på socioekonomisk bakgrund

Socioekonomisk bakgrund kan mätas på flera sätt, t.ex. socialgrupp, socioekonomisk grupp, utbildning, inkomst och tillgång till kontantmarginal[9]. När barn och ungdomar själva ska svara på vilket yrke (grunden för socialgrupp och SCB:s socioekonomiska grupper) eller vilken utbildning föräldrarna har blir de interna bortfallen, enligt våra tidigare studier, stora eller mycket stora. Barn och ungdomar kan generellt inte heller svara tillförlitligt på vilken inkomst föräldrarna har eller om familjen har tillgång till en kontantmarginal.

Ung livsstil har sedan 1984 valt att mäta socioekonomisk bakgrund med hjälp av ett antal frågor kring boendeform och tillgång till fritidskapitalvaror. Utifrån tillgången till dessa materiella resurser har vi bildat fem grupper. Det interna bortfallet blir i detta fall mycket litet[10]. De fem grupperna är:

[9] Socialgrupp har använts av låginkomstutredningen. Se t.ex. Agneta Lundahl, **Fritid och rekreation**. Socioekonomiska grupper, utbildning och tillgång till kontantmarginal används av SCB. Se t.ex. SCB, **Fritid 1976-2002**.

[10] I mellanstadiet är det interna bortfallet 19%, i högstadiet 0,6% och i gymnasiet 0,9%. Det är alltså få ungdomar som inte svarat på frågorna om boendeform och tillgång till de materiella fritidsresurserna.

Grupp 1: Bor i villa/radhus och har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga/fritidshus/hus utomlands
Grupp 2: Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands
Grupp 3: Övriga t ex bor i hyreslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands
Grupp 4: Bor i hyreslägenhet och har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga/fritidshus/hus utomlands
Grupp 5: Bor i hyreslägenhet. Har **inte** tillgång till sommarstuga/fritidshus/hus utomlands, bil eller båt

De fem grupperna benämns i rapporten **socioekonomiska grupper**. Vi väljer också av läsbarhetsskäl att i fallande ordning kalla de fem grupperna: **stora resurser** (socioekonomisk grupp 1), **ganska stora resurser** (socioekonomisk grupp 2), **medelstora resurser** (socioekonomisk grupp 3), **ganska små resurser** (socioekonomisk grupp 4) och **små resurser** (socioekonomisk grupp 5).

Detta mått har använts i flera andra svenska studier (Nilsson, 1998, Blomdahl/Elofsson, 2007, Larsson, 2008). Även i internationella studier används likartade indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsoenkät definieras de ungas socioekonomiska status utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilinnehav, semestervanor, datorägande och om de unga har eget rum[11]. Under senare år har det utvecklats en skala FAS (Family Affluence Scale) som använts i en rad internationella studier och speciellt inom Health Behavior in School-Aged Children (HBSC). Denna skala har många likheter med det mått på socioekonomisk bakgrund som använts i studierna inom Ung livsstil.

Alla dessa mått kan kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser[12]. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp[13]. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation[14]. Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1[15].

Mått på svensk och utländsk bakgrund

En rad studier har visat att utländsk bakgrund i förhållande till svensk bakgrund har samband med deltagande i en idrottsförening[16].

[11] Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale,** 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).
[12] Weber, M, **Ekonomi och samhälle**.
[13] Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**.
[14] Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**.
[15] Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, sid. 47.
[16] Blomdahl m.fl., **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?** Elofsson m.fl., **Ungas livsstil i låg- och högstatusområden**, Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.

Som grund för beskrivningen av svensk respektive utländsk bakgrund används uppgifter huruvida ungdomarna själva och deras föräldrar är födda i Sverige eller ej[17]. Frågorna har följande formulering:

Är du, din pappa, din mamma född i Sverige[18]? (Nej/Ja)

Utifrån antagandet att graden av utländsk bakgrund har betydelse för deras deltagande i förening och andra organiserade fritidsaktiviteter i Sverige har vi konstruerat följande fyra grupper[19]:

Grupp 1. Denna grupp innefattar barn och ungdomar som liksom sina föräldrar är födda i Sverige. Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **svensk bakgrund**.

Grupp 2. Denna kategori består av följande tre grupper:
* Föräldrarna födda i Sverige. Barnet fött utomlands
* En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött i Sverige
* En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött utomlands

Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **ganska stark svensk bakgrund**.

Grupp 3. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött i Sverige. Denna grupp benämns **andra generationens invandrare**.

Grupp 4. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött utomlands. Denna grupp benämns **första generationens invandrare**.

Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet

Kön har i tidigare studier visat sig ha ett starkt samband med deltagande i en rad olika fritidsaktiviteter, t.ex. med i idrottsförening[20]. Studier har också visat att tjejers deltagande i föreningsidrotten i förhållande till killars kan variera mycket i olika socioekonomiska grupper och mellan grupper med svensk respektive utländsk bakgrund[21].

Vi har sedan våra studier 1984 alltid kombinerat och analyserat samband med socioekonomisk bakgrund liksom svensk respektive utländsk bakgrund separerat efter kön. Det intersektionella perspektivet där kön studeras i relation till socioekonomisk bakgrund och utländsk bakgrund kommer att vara en viktig utgångspunkt även i den här studien.

Statistiska metoder

Presentationen och analysen av resultaten utgår från andelen som uppger att de önskar vara med i kulturskolan minst en gång per vecka. Eftersom frågan innehåller en lång rad aktiviteter har frånvaro av svar tolkats som att man inte önskar delta. Som mått på möjlighet till deltagande används andel som är med i kulturskolan bland dem som angett att de önskar delta.

---

[17] En utförligare beskrivning finns i Blomdahl/Elofsson, **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?**, sid. 33-34. I den här skriften används också begreppen första och andra generationens invandrare.
[18] Vi frågar var för sig om barnet själv, pappa respektive mamma är född i Sverige eller utomlands.
[19] För en närmare diskussion om antagandet se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?** sid. 33-34.
[20] Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.
[21] Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?** samt Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet.**

Presentationen av resultaten inleds med att jämföra intresse för och möjlighet att delta mellan killar och tjejer uppdelat efter stadium och kommun för att få en bild av könsskillnader både allmänt och uppdelat efter ålder. Skillnader mellan kön testas med Fisher's exakta test.

Vid den mer fördjupade analysen av samband med socioekonomisk respektive svensk/utländsk samt den sociala bakgrundens betydelse för intresse för och deltagande hos intresserade har ett urval av studier gjorts. Grunden för detta val har varit att det skall handla om undersökningar som genomförts under den senaste tiden och att de skall vara så omfattande att de ger resultat ed tillfredsställande säkerhet. En strävan har också varit att få med kommuner med olika social struktur. Resultat presenteras separat för respektive undersökning för att få en bild av om sambanden varierar eller om de mer systematiskt är likartade. Redovisning görs också uppdelat efter kön för att ge en bild av eventuell intersektionalitet. Samband med socioekonomiska respektive svensk/utländsk bakgrund testas med χ^2-test.

För att få en bild av ojämlikheten kopplad till socioekonomisk bakgrund har andelen som önskar respektive bland de som önskar deltar i idrottsförening i grupperna 1, 2, 4 och 5 ställts i relation till andelen i grupp 3. Om denna siffra överstiger ett (>1) innebär detta att ungdomar i denna grupp är överrepresenterade, är den mindre än ett (<1) är gruppen underrepresenterad. Om vi ser till dessa siffror över tid framträder en bild av om över- respektive underrepresentationen har förändrats över tid. Med detta mått kan vi också få en bild av hur stor ojämlikheten är totalt för varje undersökningsår genom att för varje år se på skillnaden mellan det relativa deltagandet i de två yttergrupperna (1 och 5). En jämförelse mellan könen ger här en bild av om ojämlikheten i det studerade perspektivet skiljer sig mellan killar och tjejer.

När det gäller ojämlikhet kopplad till svensk/utländsk bakgrund studeras intresse för och möjlighet att delta bland andra och första generationens invandrare relativt hur många som vill respektive deltar bland de som har svensk bakgrund. Dessa relativa värden anger i vilken utsträckning barn/ungdomar är underrepresenterade (värden < 1) alternativt överrepresenterade (värden >1).

För att få en mer fördjupad bild av hur olika bakgrundsvariabler påverkar intresse för och möjligheten att delta i föreningsidrotten analysera materialet med hjälp av binär logistisk regressionsanalys[22]. Resultaten från dessa analyser ger en bild av den direkta inverkan från de olika bakgrundsvariablerna efter kontroll för de övriga. Vid sidan av socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund tas även familjesituation (familjekonstellation och mått på relation till föräldrar) med i modellen.

Under avsnittet tidigare forskning togs frågan om bredden i intresse – antalet fritidsaktiviteter som barnen/ungdomarna anger att de vill delta i/ägna sig åt minst en gång i veckan – upp. Utifrån resultat från Stockholm konstaterades att bredden i fritidsintressen var mycket hög och att det knappast var praktiskt möjligt att hinna med alla dessa aktiviteter. Här torde finnas en begränsning som utgår från barnens/ungdomarnas höga ambitioner och som inte kan återföras till strukturella hinder. Opublicerade resultat tyder också på att det finns ett negativt samband mellan bredd i intresse och möjlighet att utöva aktiviteter, de som har större bredd utövar i genomsnitt i lägre utsträckning de önskade aktiviteterna än de som har mindre bredd. Det är därför av intresse att se närmare på hur intresse respektive deltagande hos de intresserade i

[22] Binär logistisk regressionsanalys motsvarar vanlig linjär regressionsanalys och används i de fall då utfallsvariabeln endast antar två olika värden (t ex ja/nej). Denna analys bedöms ge mer säkra resultat speciellt i de fall då svarsfördelningen inte är symmetrisk (d v s skiljer sig mer markant från 50/50).

kulturskolan kopplas samman med bredd i intressen. Detta gör genom att studera korrelationerna mede bredd i intressen.

Vilka deltar i kulturskolan?

Eftersom det till stor del saknas aktuella forskningsresultat kring vilka som deltar i kulturskolan har vi valt att göra en sammanställning från de större senaste genomförda studierna. Dessa är de samma som senare kommer att användas vid analysen av hur barnens/ungdomarnas sociala bakgrund påverkar intresse för att vara med i kulturskolan och vilka av de intresserade som gör det..Att observera är att avsnittet nedan analyserar hur många av samtliga elever som besöker fritidsgård minst en gång per vecka. Grunden för analyserna är att se på könsskillnader samt hur socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund påverkar hur många som är med i kulturskolan. Särredovisningen för de olika kommunerna ger också möjlighet att få en bild av om resultaten kan ses som generella eller om vi måste räkna med att dessa kan variera. Resultaten från de olika analyserna redovisas i tabellerna B.1 i bilagan.

Till att börja med kan vi notera att andelen som är med i kulturskolan skiljer sig markant mellan de tre skolstadierna (se tabell B.2-4 i bilagan). Bland samtliga elever är det i mellanstadiet knappt 15 %, i högstadiet ungefär 10 % och i gymnasiet endast omkring 5 % som deltar. Bakom dessa genomsnitt döljer sig dock en hel del variationer. Andelen deltagare minskar med ökad ålder genomgående. Genomgående gäller att killar i lägre utsträckning deltar i kulturskolan som tjejer[23]. Detta stämmer väl med vad som redovisats inom tidigare forskning.

När det gäller kopplingen till socioekonomisk bakgrund gäller nästan genomgående att andelen som är med i kulturskolan är högre bland de som har högre socioekonomisk bakgrund men i några fall, speciellt i gymnasiet, är skillnaderna ganska små[24]. Liksom i tidigare forskning finns alltså en ojämlikhet- fler bland de som har högre socioekonomisk bakgrund deltar. Sambanden med svensk/utländsk bakgrund varierar. Ibland är det vanligare att barn/ungdomar med utländsk bakgrund deltar i kulturskolan, ibland mindre vanligt.

[23] Se tabell B.1 i bilagan.
[24] Se tabell B.2 i bilagan.

Hur många och vilka vill vara med i kulturskolan?

Låt oss börja med att se på hur stort intresset är för att vara med i kulturskolan. Jämför vi med hur intresset för att delta ser ut när det gäller andra centrala fritidsaktiviteter som får finansiellt offentligt stöd – idrottsförening, fritidsgård, bibliotek och simhall - kommer kulturskolan (genomsnittligt sett) genomgående lägst[25]. I mellanstadiet är intresset dock relativt högt bland tjejer – cirka 40 procent uppger att vill delta.

I tabell 3 presenteras andelen barn/ungdomar som uppgett att de vill vara med i kulturskolan minst en gång per vecka utifrån de undersökningar som genomförts efter 2012 inom projektet *Ung livsstil*. För Askersund, Haninge, Heby och Eskilstuna gäller det musikskola eftersom man endast har musikskola. Vid sidan av uppgifterna kring hur många killar respektive tjejer som deltar redovisas även kvoten mellan andelen bland killar och tjejer för att ge en bild av könsskillnaderna. Ett värde under ett (1) innebär att killar är minde intresserade medan ett värde över ett innebär motsatsen. Värden kring ett (1) innebär att intresset är ungefär lika högt bland killar och tjejer.

Tabell 3. *Vill vara med i kultur- (musik-)skola. Andel (%) samt könsskillnader (killar(tjejer) efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.*

	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
Kommun	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/TJ**
Askersund, 2019				10,4	22,5	0,46			
Eskilstuna				12,8	16,1	0,80			
Falkenberg, 2015							7,5	11,7	0,64
Haninge, 2012	12,6	37,0	0,34				6,6	15,4	0,43
Haninge, 2016				5,8	25,6	0,23			
Heby, 2019				13,6	19,6	0,69			
Helsingborg, 2018	15,2	21,8	0,70	9,4	12,4	0,76	10,0	13,4	0,75
Huddinge, 2016	17,5	32,9	0,53	10,3	17,3	0,60	9,0	12,6	0,71
Jönköping, 2018	18,7	45,1	0,41	10,7	26,4	0,41	9,3	16,5	0,56
Kalmar, 2013				11,1	22,2	0,50			
Knivsta, 2019				13,8	26,3	0,52			
Lidingö, 2015							10,7	12,0	0,89
Lidingö, 2019				19,7	24,2	0,81			
Linköping, 2010	19,6	46,3	0,42						
Linköping, 2013				18,9	35,2	0,54	15,2	18,8	0,81
Malmö, 2019	20,7	31,5	0,66	14,4	22,3	0,65			
Stockholm, 2013	21,8	46,0	0,47	16,6	27,8	0,60	15,6	18,8	0,83
Sävsjö. 2018	32,5	44,1	0,74	12,5	22,4	0,56			
Täby, 2013	35,3	50,2	0,70						
Täby, 2018	12,4	26,1	0,48	22,5	29,6	0,76	16,3	22,5	0,72
Vallentuna, 2015				10,3	12,5	0,82	5,1	14,3	0,36
Vallentuna, 2019				10,8	24,8	0,44			
Värmdö, 2015				9,4	14,0	0,67			
Värmdö, 2018				13,2	19,1	0,69			
Median	19,2	40,6	0,51	12,5	22,4	0,60	9,7	14,9	0,71
Minimum	12,4	21,8	0,34	5,8	12,4	0,23	5,1	11,7	0,36
Maximum	35,3	50,2	0,74	22,5	35,2	0,82	16,3	22,5	0,89

[25] Andelen barn/ungdomar som i genomsnitt är intresserade av att delta i de olika verksamheterna presenteras i tabell B.1 i bilagan.

Det första att notera är könsskillnaderna. Genomgående gäller att det är fler bland tjejerna som är intresserade av att vara med i kultur-/musikskola än killarna. Ser vi till genomsnittsvärden är det i mellanstadiet dubbelt så vanligt att tjejer vill delta. När vi kommer till de högre stadierna krymper skillnaden – i högstadiet är det ungefär 60 % så vanligt att killar vill vara med, i gymnasiet ungefär 70 %. Både bland killar och tjejer sjunker intresset för att delta med ökad ålder. Bland killar minskar det från att ungefär en femtedel vill vara med i mellanstadiet till endast kring en tiondel i högstadiet och gymnasiet. Nedgången är ännu mer markerad bland tjejer – från cirka 40 % i mellanstadiet till en femtedel i högstadiet och ungefär var sjätte i gymnasiet.

Bakom dessa genomsnitt döljer sig dock skillnader mellan olika kommuner. Till exempel är det ovanligt många i Täby som vill vara med. Intresset är också högt i Sävsjö mellanstadium. Mot detta kan ställas att det är få i Helsingborgs mellan- och högstadier som är intresserade.

I flera fall är det möjligt att följa utvecklingen över tid men med reservationen att det i de tidigare studierna ibland handlar om musikskola i stället för kulturskola. Ett ökat intresse skulle alltså kunna kopplas till en breddning av verksamheten. I tabell 4 tittar vi lite närmar på om det skett förändringar under perioden 2003 och framåt.

Tabell 4. *Vill vara med i kultur- (musik-)skola. Andel (%) samt χ^2-test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.*

	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
Kommun	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**
Haninge, 2004	34,7	61,5	0,56						
Haninge, 2008				32,5	50,5	0,64	31,9	42,2	0,76
Haninge, 2012	12,6	37,0	0,34	13,5	17,8	0,76	6,6	15,4	0,43
Haninge, 2016				5,8	25,6	0,23			
Helsingborg, 2015	14,9	29,2	0,51	5,9	16,3	0,36	4,9	9,3	0,53
Helsingborg, 2018	15,2	21,8	0,70	9,4	12,4	0,76	10,0	13,4	0,75
Huddinge, 2009	14,4	35,0	0,41	32,3	56,0	0,58	34,3	40,1	0,86
Huddinge, 2016	17,5	32,9	0,53	10,3	17,3	0,60	9,0	12,6	0,71
Jönköping, 2003				28,5	30,6	0,93	18,2	23,5	0,77
Jönköping, 2006				12,5	29,7	0,42	8,7	15,9	0,55
Jönköping, 2009	23,7	44,9	0,53	18,9	31,7	0,60	10,9	22,1	0,49
Jönköping, 2012	20,3	42,4	0,48	13,1	24,2	0,54	8,7	14,3	0,61
Jönköping, 2015	16,9	47,8	0,35	8,9	27,8	0,32	10,6	14,9	0,71
Jönköping, 2018	18,7	45,1	0,41	10,7	26,4	0,41	9,3	16,5	0,56
Lidingö, 2003				28,0	23,4	1,20			
Lidingö, 2007				29,4	26,8	1,10	28,6	30,3	0,94
Lidingö, 2011				16,3	16,9	0,96	12,6	6,1	2,07
Lidingö, 2015				13,9	26,2	0,53	10,7	12,0	0,89
Lidingö, 2019				19,7	24,2	0,81			
Linköping, 2010	19,6	46,3	0,42	15,3	23,8	0,64	11,6	19,5	0,59
Linköping, 2013				18,9	35,2	0,54	15,2	18,8	0,81
Malmö, 2015				24,6	36,2	0,68			
Malmö, 2019				14,4	22,3	0,65			
Stockholm, 2004	38,3	47,1	0,81	32,7	32,4	1,01	30,8	30,6	1,01
Stockholm, 2013	21,8	46,0	0,47	16,6	27,8	0,60	15,6	18,8	0,83
Täby, 2013	35,3	50,2	0,70						
Täby, 2018	12,4	26,1	0,48	22,5	29,6	0,76			
Vallentuna, 2015				10,3	12,5	0,82			
Vallentuna, 2019				10,8	24,8	0,44			
Värmdö, 2015				9,4	14,0	0,67			
Värmdö, 2018				13,2	19,1	0,69			

Jämför vi över tid dominerar klart bilden av att intresset för att vara med i kultur-/musikskolan har minskat eller möjligen varit oförändrad. I några fall tycks dock intresset ha ökat. Detta gäller för Värmdö högstadium samt gymnasiet i Helsingborg från 2015 till 2018, främst bland killar. Det tycks också ha skett en ökning bland tjejer i Vallentuna högstadium. Här måste man dock vara försiktig med tolkningen, tillfälliga variationer kan slå igenom. Sammantaget måste tolkningen bli att intresset för att vara med i kulturskolan minskat över tid eller i bästa fall varit relativt oförändrat.

Socioekonomisk bakgrund

En intressant fråga är hur det ser ut med jämlikheten när det gäller intresset för att vara med i kulturskolan. För att få en bild av detta har vi studerat sambanden mellan intresse av att delta och socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund i senare genomförda studierna. I samtliga fall görs analyserna separat för killar och tjejer.

Vi börjar med att studera kopplingen till socioekonomisk bakgrund. Detaljerad uppgifter kring hur många som är intresserade av att vara med i kulturskolan presenteras i tabell B.5 i bilagan. Då antalet svarande i de två yttergrupperna i flera fall är alltför få för att ge säkra resultat koncentreras analysen till att se på skillnaderna mellan grupperna 2, 3 och 4. I tabell 5 nedan presenteras det relativa intresset inom socioekonomiska grupper 2 och 4 i relation till hur många

som är intresserade i mellangruppen (grupp 3). Skillnaden mellan det relativa intresset i dessa båda grupper ger en bild av hur ojämlikheten ser ut när det gäller intresse för att delta.

Tabell 5. V*ill vara med i kultur-(musik-)skola minst en/gång per vecka.* *Andel (%) i socioekonomisk grupp 3, relativ andel grupp 2 och 4 (relativt grupp 3) samt differens mellan relativ andel grupp 2 – grupp 4 efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/år.*

Kommun, år	Killar				Tjejer			
	2/3 (%)	Gr 3 värde	4/3 %	2-4	2/3 (%)	Gr 3 värde	4/3 %	2-4
Mellanstadiet								
Haninge, 2012	1,77	**9,9**	0,99	0,78	0,86	**40,4**	0,90	-0,04
Helsingborg, 2018	1,09	**12,9**	1,78	-0,69	0,93	**22,6**	0,93	0,00
Huddinge, 2014	1,02	**16,3**	1,30	-0,28	1,06	**31,5**	1,11	-0,05
Jönköping, 2018	1,08	**18,2**	0,92	0,16	0,94	**48,1**	0,69	0,25
Malmö 2019	1,13	**19,9**	0,94	0,19	0,99	**31,6**	1,01	-0,02
Stockholm, 2013	0,81	**13,0**	1,93	-1,12	0,78	**52,4**	0,85	-0,07
Median	*1,09*	***14,7***	*1,15*	*-0,06*	*0,94*	***36,0***	*0,92*	*-0,03*
Min	*0,81*	***9,9***	*0,92*	*-1,12*	*0,78*	***22,6***	*0,69*	*-0,07*
Max	*1,77*	***19,9***	*1,93*	*0,78*	*1,06*	***52,4***	*1,11*	*0,25*
Högstadiet								
Eskilstuna, 2019	0,66	**12,6**	1,11	-0,45	1,15	**14,6**	1,70	-0,55
Haninge, 2016	0,43	**7,4**	1,12	-0,69	0,67	**30,4**	0,82	-0,15
Helsingborg, 2018	0,95	**8,6**	1,34	-0,38	1,54	**10,6**	1,14	0,40
Huddinge, 2014	1,00	**10,6**	0,91	0,09	0,92	**16,6**	1,36	-0,44
Jönköping, 2018	1,05	**10,3**	1,46	-0,41	0,96	**27,1**	0,98	-0,02
Malmö, 2019	0,77	**16,8**	0,73	-0,04	1,02	**23,1**	0,74	-0,26
Stockholm, 2013	1,25	**15,1**	0,88	0,37	0,55	**29,3**	0,93	-0,38
Median	*0,96*	***10,6***	*1,11*	*-0,38*	*0,96*	***23.1***	*0,98*	*-0,26*
Min	*0,43*	***7,4***	*0,73*	*-0,69*	*0,55*	***10,6***	*0,74*	*-0,55*
Max	*1,25*	***16,8***	*1,46*	*0,37*	*1,54*	***30,4***	*1,70*	*0,40*
Gymnasiet								
Helsingborg, 2018	0,70	**9,6**	1,16	-0,46	0,49	**14,2**	0,97	-0,48
Huddinge, 2014	0,99	**7,7**	1,87	-0,88	0,89	**12,8**	0,89	0,00
Jönköping, 2018	0,54	**10,5**	1,02	-0,48	1,13	**14,3**	1,89	-0,76
Stockholm, 2013	1,00	**15,2**	1,02	-0,02	1,14	**16,9**	1,45	-0,31
Median	*0,85*	***10,1***	*1,09*	*-0,47*	*1,01*	***14,3***	*1,21*	*-0,40*
Min	*0,54*	***7,7***	*1,02*	*-0,88*	*0,49*	***12,8***	*0,89*	*-0,76*
Max	*1,00*	***15,2***	*1,87*	*-0,02*	*1,14*	***16,9***	*1,89*	*0,00*

Resultaten pekar främst mot en omvänd ojämlikhet, d v s att intresset för att vara med i kulturskola är högre bland barn/ungdomar med lägre bakgrund. Endast i enstaka fall är intresset högre i gruppen som har högre bakgrund. I mellanstadiet är dock skillnaden mycket liten, Överrepresentationen bland de som har lägre bakgrund ökar med ålder och är i mellan- och högstadiet klart högre bland killar än bland tjejer.

Speciellt stor ojämlikhet – med större intresse för att delta bland de som lägre socioekonomisk - bakgrund finner högstadiet i Eskilstuna (speciellt bland tjejer), bland killar i mellanstadiet i Stockholm, samt högstadiekillar i Haninge och killar från gymnasiet i Huddinge. Bland tjejer är sådana skillnader störst i högstadiet i Huddinge och Stockholm samt i gymnasiet i Jönköping.

Svensk/utländsk bakgrund

En annan fråga kring jämlikhet handlar om skillnader mellan de som har svensk respektive utländsk bakgrund. I tabell 6 nedan presenteras intresset bland de som har utländsk bakgrund (andra eller första generationens invandrare) i relation till intresset bland de som har svensk bakgrund. För de senare anges andelen som är intresserade dividerat med andelen intresserad

bland de som har svensk bakgrund. Andelen intresserade i olika grupper presenteras i tabell B.6 i bilagan.

Tabell 6. V*ill vara med i kultur-(musik-)skola minst en/gång per vecka.* *Andel (%) Bland de som har svensk bakgrund samt relativ andel bland andra och första generationens invandrare i relation till de som har svensk bakgrund efter kön, svensk/utländsk bakgrund och kommun/år.*

Kommun, år	Killar			Tjejer			K/TJ		
	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första Gen	Svensk	Andra gen	Första gen
Mellanstadiet									
Haninge, 2012	**10,9**	1,96	1,02	**35,4**	0,90	1,34	3,25	1,49	4,27
Helsingborg, 2018	**15,1**	0,89	1,27	**19,5**	1,24	1,80	1,29	1,81	1,83
Huddinge, 2014	**17,5**	0,83	1,19	**28,8**	1,65	0,90	1,65	3,25	1,25
Jönköping, 2018	**17,6**	1,42	1,06	**43,9**	1,18	0,93	2,49	2,07	2,19
Malmö, 2019	**20,1**	0,94	1,34	**30,5**	1,01	1,11	0,66	0,61	0,80
Stockholm, 2013	**22,0**	0,80	1,36	**43,3**	1,18	1,15	1,97	2,91	1,67
Median	***17,6***	*0,92*	*1,23*	***33,0***	*1,18*	*1,13*	*1,81*	*1,94*	*1,75*
Min	***10,9***	*0,80*	*1,02*	***19,5***	*0,90*	*0,90*	*0,66*	*0,61*	*0,80*
Max	***22,0***	*1,96*	*1,36*	***43,9***	*1,65*	*1,80*	*3,25*	*3,25*	*4,27*
Högstadiet									
Eskilstuna, 2019	**9,7**	1,29	1,90	**15,5**	0,69	1,46	0,63	1,17	0,81
Haninge, 2016	**2,9**	3,83	5,76	**22,7**	1,36	1,34	7,83	2,78	1,82
Helsingborg, 2018	**6,1**	1,87	3,98	**9,7**	1,81	2,08	1,59	1,54	0,83
Huddinge, 2014	**8,8**	1,50	1,22	**12,6**	1,78	1,86	1,43	1,70	2,19
Jönköping, 2018	**6,1**	1,87	3,98	**25,9**	0,54	1,31	4,25	1,22	1,40
Malmö, 2015	**17,6**	1,57	2,02	**31,6**	1,11	1,62	1,80	1,27	1,44
Malmö, 2019	**12,3**	1,24	1,12	**24,5**	0,56	1,16	0,50	1,13	0,48
Stockholm, 2013	**17,1**	0,86	0,66	**25,7**	1,03	1,37	1,50	1,80	3,12
Median	***8,8***	*1,50*	*1,90*	***22,7***	*1,08*	*1,37*	*1,50*	*1,54*	*1,40*
Min	***2,9***	*0,86*	*0,66*	***9,7***	*0,54*	*1,16*	*0,50*	*1,13*	*0,48*
Max	***17,1***	*3,83*	*5,76*	***25,9***	*1,81*	*2,08*	*7,83*	*2,78*	*3,12*
Gymnasiet									
Helsingborg, 2018	**6,9**	1,91	2,13	**10,1**	1,88	2,33	1,46	1,44	1,60
Huddinge, 2014	**6,5**	1,25	3,52	**7,9**	1,27	3,24	1,22	1,23	1,12
Jönköping, 2018	**8,5**	1,08	2,26	**13,9**	1,56	2,01	1,64	2,36	1,46
Stockholm, 2013	**16,9**	0,56	1,36	**19,7**	0,92	1,17	1,17	1,91	1,00
Median	***7,7***	*1,17*	*2,20*	***12,0***	*1,42*	*2,17*	*1,34*	*1,68*	*1,29*
Min	***6,5***	*0,56*	*1,36*	***7,9***	*0,92*	*1,17*	*1,17*	*1,23*	*1,00*
Max	***16,9***	*1,91*	*3,52*	***19,7***	*1,88*	*3,24*	*1,64*	*2,36*	*1,60*

Vi börjar med att se på genomsnitten (medianerna) för att få en mer övergripande bild. Vid bedömningen är det viktigt att ha i åtanke att antalet svarande i olika undergrupper ibland kan vara begränsat vilket gör att siffrorna kan variera en del rent slumpartat. För det första kan vi notera att det inte finns indikationer på att könsskillnaderna mer systematiskt skulle skilja sig mellan de som har utländsk bakgrund och de som har svensk. I alla grupper gäller att det är klart vanligare att tjejer vill vara med i kulturskolan. I samtliga fall är könsskillnaderna större i mellanstadiet än i de båda högre stadierna.

I de flesta fall gäller att intresset för att vara med i kulturskola är högre bland de som har utländsk bakgrund än bland de som har svensk. I mellanstadiet är dock denna skillnad liten medan den blir större i de båda högre stadierna. I dessa båda senare stadier är också intresset klart högre bland första generationens invandrare än bland andra generationens invandrare. Eftersom många börjar med att delta i kulturskolan i mellanstadiet - eventuellt tidigare – får vi tolka detta som att barn med svensk och utländsk bakgrund i princip attraheras av att delta i

kulturskolan i ungefär samma utsträckning. Skillnaderna i de högre stadierna antyder att intresset för att delta kvarstår i högre utsträckning bland ungdomar som har utländsk bakgrund.

En sammanfattande bild

Resultaten ovan visar på att det finns en koppling mellan intresse för att delta i kulturskola och både socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund. Ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund är i högre utsträckning intresserade av att delta. En intressant fråga är givetvis vilken av dessa båda faktorer som främst påverkar intresset eller om de påverkar var för sig i ungefär samma utsträckning. Socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund är kopplade till varandra, barn/ungdomar med utländsk bakgrund har i genomsnitt lägre socioekonomisk bakgrund än de som har svensk bakgrund.

För att undersöka detta gör vi binära logistiska analyser där vi studerar sambanden för varje faktor efter kontroll för inverkan från den andra. Dessa presenteras dock senare eftersom vi också är intresserade av att jämföra den inverkan de har på intresse och deltagande. Innan detta presenteras skall vi se lite närmare på hur deltagandet ser ut, d v s hur många av de intresserade som i realiteten deltar i kulturskolan.

Hur många av de intresserade deltar?

I detta avsnitt skall vi närmare studera hur stor andel av de som är intresserade som deltar i kulturskolan. Om vi jämför de offentligt finansierade fritidsaktiviteterna när det gäller möjligheterna att delta – andelen bland de intresserade som deltar - kommer kulturskolan på en andra plats efter idrottsförening, dock klart efter[26].

Som en utgångspunkt kan det vara viktigt att komma ihåg hur det ser ut med jämställdheten när det gäller intresse av att delta i kulturskolan. Vi kunde här konstatera att det är fler bland tjejerna som är intresserade av att vara med i kultur-/musikskola. I mellanstadiet är det ungefär dubbelt så vanligt att tjejer vill delta. När vi kommer till de högre stadierna krymper skillnaden – i högstadiet är det ungefär 60 % så vanligt att killar vill vara med, i gymnasiet ungefär 70 %. Både bland killar och tjejer sjunker intresset för att delta med ökad ålder. Bland killar minskar det från att ungefär en femtedel vill vara med i mellanstadiet till endast kring en tiondel i högstadiet och gymnasiet. Nedgången är ännu mer markerad bland tjejer – från nästan hälften i mellanstadiet till en fjärdedel i högstadiet och knappt var sjätte i gymnasiet.

Vi börjar med att undersöka hur detta ser ut i de senast genomförda studierna. I tabell 7 redovisas hur stor andel av de intresserade som deltar i kulturskolan uppdelat efter kön. För att studera jämställdheten redovisas även kvoten killar/tjejer. Ett värde över ett (1) innebär högre nyttjande bland killar medan ett värde under ett innebär motsatsen. Värden kring ett (1) innebär att nyttjandet är relativt jämställt.

Tabell 7. ***Andel av de intresserade som deltar i kultur- (musik-)skola***. *Andel (%) samt χ^2-test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.*

	Mellanstadiet			**Högstadiet**			**Gymnasiet**		
Kommun	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**
Askersund, 2019				0,50	0,63	0,79			
Falkenberg, 2015							0,51	0,17	3,00
Eskilstuna, 2019				0,34	0,34	1,00			
Haninge, 2012	0,34	0,21	1,62						
Haninge, 2016				0,16	0,29	0,55	0,08	0,08	1,00
Heby, 2019				0,32	0,29	1,10			
Helsingborg, 2018	0,31	0,33	0,94	0,26	0,40	0,65	0,19	0,30	0,63
Huddinge, 2016	0,48	0,53	0,91	0,49	0,22	2,23	0,26	0,34	0,76
Jönköping, 2018	0,50	0,48	1,04	0,58	0,47	1,23	0,44	0,25	1,76
Kalmar, 2013				0,77	0,80	0,96			
Knivsta, 2019				0,52	0,37	1,41			
Vallentuna, 2015				0,60	0,41	1,46	0,00	0,22	0,00
Lidingö, 2019				0,66	0,47	1,52	0,49	0,35	1,40
Linköping, 2010	0,61	0,59	1,03						
Linköping, 2013				0,39	0,45	0,87	0,35	0,23	1,52
Malmö, 2019	0,25	0,26	0,94	0,59	0,49	1,59			
Stockholm, 2013	0,50	0,43	1,16	0,45	0,41	1,10	0,42	0,37	1,14
Täby, 2018	0,57	0,56	1,02	0,77	0,55	1,40	0,50	0,38	1,32
Vallentuna, 2015							0,00	0,22	0,00
Vallentuna, 2019				0,52	0,47	1,10			
Värmdö, 2019				0,54	0,48	1,14			
Sävsjö, 2018	0,60	0,65	0,92	0,89	0,38	2,34			
Median	0,50	0,48	1,02	0,52	0,43	1,12	0,35	0,25	1,07
Minimum	0,25	0,21	0,91	0,16	0,22	0,55	0,00	0,08	0,00
Maximum	0,61	0,65	1,62	0,89	0,80	2,34	0,51	0,38	3,00

[26] Se tabell B.x i bilagan.

Ett genomgående drag – om vi ser till genomsnitten – är att de är ungefär lika vanligt att intresserade killar som intresserade tjejer, t o m något fler i högstadiet och gymnasiet är med i kulturskolan. I de båda högre stadierna är det ungefär 10 procent högre chans för killar att delta.

Både bland killar och tjejer minskar det relativa deltagandet med ökad ålder. I mellanstadiet deltar ungefär hälften av de intresserade, i högstadiet minskar det något för att i gymnasiet endast omfatta en tredjedel. Detta kan jämföras med idrottsförening där mer än tre fjärdedelar av de intresserad i mellanstadiet deltar. I högstadiet handlar det om två tredjedelar till tre fjärdedelar och i gymnasiet kring hälften eller något mer. Möjligheterna eller engagemanget för att delta är klart högre när det gäller idrottsförening än när det gäller kulturskola.

Bakom dessa genomsnitt finns dock betydande variationer. Här kan vi speciellt notera att nyttjandet är mycket lågt i Haninge. Detta kan inte kopplas till att intresset för att delta skulle vara speciellt högt, tvärtom ligger Haninge lågt när det gäller intresse. Möjligen skulle det kunna handla om att Haninge är en kommun där man endast har musikskola, men i Askersund – som också endast har musikskola – är deltagande däremot ovanligt högt. I motsats ligger Kalmar högstadium mycket högt när det gäller nyttjandet. Detta kan dock ej kopplas till att intresset är speciellt lågt, kommun ligger kring genomsnittet när det gäller intresse.

I flera fall är det möjligt att följa utvecklingen över tid men med reservationen att det i de tidigare studierna ibland handlar om musikskola i stället för kulturskola. Ett ökat intresse skulle alltså kunna kopplas till en breddning av verksamheten. I tabell 8 tittar vi lite närmar på om det skett förändringar under perioden 2003 och framåt.

Tabell 8. ***Andel av de intresserade som deltar i kultur- (musik-)skola***. *Andel (%) samt relativa könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.*

	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
Kommun	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**	**K**	**Tj**	**K/Tj**
Jönköping, 2003				0,47	0,38	1,24	0,22	0,18	1,22
Jönköping, 2006				0,70	0,66	1,06	0,46	0,41	1,12
Jönköping, 2009	0,65	0,48	1,35	0,58	0,54	1,07	0,40	0,38	1,05
Jönköping, 2012	0,63	0,53	1,19	0,40	0,59	0,68	0,28	0,27	1,04
Jönköping, 2015	0,68	0,62	1,10	0,63	0,58	1,09	0,48	0,46	1,04
Jönköping, 2018	0,50	0,48	1,04	0,58	0,47	1,23	0,44	0,25	1,76
Lidingö, 2003				0,49	0,41	1,20	0,25	0,28	0,89
Lidingö, 2007				0,42	0,45	0,93	0,59	0,74	0,80
Lidingö, 2011				0,69	0,62	1,11	0,49	0,35	1,40
Lidingö, 2015				0,71	0,54	1,31	0,28	0,41	0,68
Haninge, 2004	0,22	0,26	0,85						
Haninge, 2008				0,25	0,22	1,14	0,11	0,06	1,83
Haninge, 2012	0,34	0,21	1,62	0,27	0,26	1,04	0,06	0,08	0,75
Haninge, 2016	0,34	0,21	1,62	0,16	0,29	0,55	0,08	0,08	1,00
Stockholm, 2004	0,33	0,40	0,83	0,26	0,34	0,76	0,42	0,37	1,14
Stockholm, 2013	0,50	0,43	1,16	0,45	0,41	1,10			
Huddinge, 2009	0,63	0,53	1,19	0,24	0,16	1,50	0,16	0,10	1,60
Huddinge, 2016	0,48	0,53	0,91	0,49	0,22	2,23	0,26	0,34	0,76
Linköping, 2010	0,61	0,59	1,03	0,61	0,62	0,98	0,35	0,23	1,52
Linköping, 2013				0,39	0,45	0,87			
Täby, 2013	0,43	0,51	0,84						
Täby, 2018	0,57	0,56	1,02	0,77	0,55	1,40	0,00	0,22	0,00
Helsingborg, 2015	0,28	0,32	0,88	0,24	0,52	0,46	0,04	0,19	0,21
Helsingborg, 2018	0,31	0,33	0,94	0,26	0,40	0,65	0,19	0,30	0,63
Malmö, 2015				0,42	0,38	1,11			
Malmö, 2019				0,59	0,49	1,59			
Vallentuna, 2015				0,60	0,41	1,46			
Vallentuna, 2019				0,52	0,47	1,10			
Värmdö, 2015				0,65	0,50	1,30			
Värmdö, 2018				0,63	0,57	1,11			

I två fall är det svårt att se någon speciell förändring i nyttjandet över tid. Detta gäller Haninge och Jönköping. Ser vi till övriga kommuner tycks möjligheterna att delta ha förbättrats relativt genomgående i Stockholm från 2004 till 2013 och i Malmö högstadium från 2015 till 2019. En positiv utveckling tycks också ha skett i högstadiet i Huddinge och i gymnasiet i Helsingborg. I Lidingö tycks också utvecklingen ha varit positiv bland pojkar medan förändringen är begränsad bland tjejer. Det är endast i Linköping där en mer negativ utveckling framträder när det gäller möjligheter att delat dock med undantag för killar i gymnasiet. Här skall vi dock komma ihåg att det endast handlar om två tillfällen med relativt kort tid emellan – år 2010 och 2013. Sammantaget förefaller det alltså som att ”möjligheterna” att vara med i kulturskolan förbättrats eller i varje fall inte försämrats.

Socioekonomisk bakgrund

Hur ser det då ut med jämlikheten när det gäller deltagande i kulturskolan bland de intresserade. Vi börjar med att studera kopplingen till socioekonomisk bakgrund. Detaljerad uppgifter kring hur många som är med i kulturskolan av de som vill presenteras i tabell B.7 i bilagan. I tabell 9 nedan presenteras det relativa nyttjandet inom socioekonomiska grupper 2 och 4 i relation till hur många som deltar i mellangruppen (grupp 3). Skillnaden mellan det relativa nyttjandet i grupperna 2 och 4 ger en bild av hur ojämlikheten ser ut när det gäller möjligheter att delta.

Tabell 9. ***Andel av de intresserade som deltar i kultur- (musik-)skola***. *Andel (%) i socio-ekonomisk grupp 3, relativ andel grupp 2 och 4 (relativt grupp 3) samt differens mellan relativ andel grupp 2 – grupp 4 efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/år.*

Kommun, år	**Killar**				**Tjejer**			
	2/3 (%)	**Gr 3 värde**	**4/3 %**	**2-4**	**2/3 (%)**	**Gr 3 värde**	**4/3 %**	**2-4**
Mellanstadiet								
Haninge, 2012	2,00	**0,20**	1,00	1,00	1,18	**0,22**	0,00	1,18
Helsingborg, 2018	1,52	**0,25**	1,44	0,08	0,88	**0,40**	0,28	0,60
Huddinge, 2014	1,10	**0,41**	1,56	-0,46	0,91	**0,54**	0,54	0,37
Jönköping, 2018	0,72	**0,58**	0,86	-0,14	1,33	**0,42**	0,83	0,50
Malmö, 2019	1,16	**0,27**	0,67	0,49	1,44	**0,24**	0,75	0,69
Stockholm, 2013	1,39	**0,72**	0,69	0,69	2,08	**0,25**	1,52	0,56
Median	*1,28*	***0,50***	*0,93*	*0,29*	*1,26*	***0,41***	*0,65*	*0,58*
Min	*0,72*	***0,20***	*0,67*	*-0,46*	*0,88*	***0,22***	*0,00*	*0,37*
Max	*2,00*	***0,72***	*1,56*	*1,00*	*2,08*	***0,54***	*1,52*	*1,18*
Högstadiet								
Eskilstuna, 2019		**0,45**			1,63	**0,32**	0,58	1,05
Haninge, 2016	2,78	**0,09**	2,78	0,00	1,17	**0,29**	0,69	0,48
Helsingborg, 2018	0,79	**0,29**	0,45	0,34	0,86	**0,51**	0,25	0,61
Huddinge, 2014	0,91	**0,55**	0,73	0,18	1,22	**0,23**	0,26	0,96
Jönköping, 2018	0,82	**0,73**	0,45	0,37	1,04	**0,50**	0,58	0,46
Malmö, 2019	1,08	**0,57**	0,77	0,31	1,09	**0,51**	0,81	0,28
Stockholm, 2013	1,25	**0,44**	0,64	0,61	0,21	**0,42**	0,62	-0,40
Median	*1,00*	***0,45***	*0,69*	*0,33*	*1,09*	***0,42***	*0,58*	*0,48*
Min	*0,79*	***0,09***	*0,45*	*0,00*	*0,21*	***0,23***	*0,25*	*-0,40*
Max	*2,78*	***0,73***	*2,78*	*0,61*	*1,22*	***0,51***	*0,81*	*1,05*
Gymnasiet								
Haninge, 2016								
Helsingborg, 2018	0,57	**0,28**	0,36	0,21	0,95	**0,42**	0,19	0,76
Huddinge, 2014	1,41	**0,27**	0,26	1,15	0,91	**0,44**	0,45	0,45
Jönköping, 2018	1,31	**0,39**	0,87	0,44	1,75	**0,24**	0,33	1,42
Stockholm, 2013	1,44	**0,41**	0,34	1,10	1,62	**0,29**	0,97	0,66
Median	*1,36*	***0,34***	*0,35*	*0,77*	*1,29*	***0,36***	*0,39*	*0,71*
Min	*0,57*	***0,27***	*0,26*	*0,21*	*0,91*	***0,24***	*0,19*	*0,45*
Max	*1,44*	***0,41***	*0,87*	*1,15*	*1,75*	***0,44***	*0,97*	*1,42*

Det första att notera är att det finns avsevärda skillnader mellan de olika kommunerna. I vissa fall är deltagandet nästan jämlikt, i andra fall mycket ojämlikt. Ser vi till genomsnitten (medianvärdena) pekar dock dessa mot att det rent allmänt finns en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagandet bland de intresserade. Det finns dock vissa köns- och åldersskillnader. Både i mellan- och högstadiet är ojämlikheten större bland tjejer än bland killer, däremot är den relativt likartad i gymnasiet För bägge könen gäller att ojämlikheten är störst i gymnasiet.

Resultaten tyder på att grunden till ojämlikhet ofta handlar om en underrepresentation bland de som har lägre bakgrund vilket skulle peka på att det finns extra hinder för dem i denna grupp som är intresserade att delta. Här är det viktigt att ha i minnet att när det gällde intresse fanns också ojämlikhet men att denna gick i motsatt riktigt. Barn/ungdomar med lägre bakgrund var mer intresserade av att delta.

Svensk/utländsk bakgrund

När vi studerar kopplingen till svensk/utländsk bakgrund kan det vara av intresse att komma ihåg hur detta såg ut när det gällde intresse för att delta. I de flesta fall är detta högre bland de som har utländsk bakgrund än bland de som har svensk. I mellanstadiet är dock denna skillnad

liten medan den blir större i de båda högre stadierna. I dessa båda senare stadier är också intresset klart högre bland första generationens invandrare än bland andra generationens invandrare.

I tabell 10 nedan redovisas det relativa nyttjandet bland de som har utländsk bakgrund (andra eller första generationens invandrare) i relation till hur många av de som vill som deltar i kulturskolan bland de som har svensk bakgrund. Andelen som deltar i kulturskolan av de som är intresserade i olika grupper presenteras i tabell B.8 i bilagan.

Tabell 10. ***Andel av de intresserade som deltar i kultur- (musik-)skola****. Andel (%) bland de som har svensk bakgrund samt relativ andel bland andra och första generationens invandrare i relation till de som har svensk bakgrund efter kön, svensk/utländsk bakgrund och kommun/år.*

Kommun, år	Killar			Tjejer			K/TJ		
	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen
Mellanstadiet									
Haninge, 2012	**0,38**	0,58	0,87	**0,22**	0,59	0,50	0,58	0,59	0,33
Helsingborg, 2018	**0,40**	0,33	0,68	**0,41**	0,93	0,10	1,03	2,92	0,15
Huddinge, 2014	**0,49**	1,02	1,02	**0,63**	0,59	0,46	1,29	0,74	0,58
Jönköping, 2018	**0,49**	0,78	0,69	**0,49**	0,86	0,90	1,00	1,11	1,29
Malmö, 2019	**0,32**	0,52	0,49	**0,34**	0,77	0,31	0,93	0,63	1,45
Stockholm, 2013	**0,63**	0,54	0,13	**0,53**	0,55	0,53	0,84	0,85	3,50
Median	***0,45***	*0,56*	*0,69*	***0,45***	*0,68*	*0,48*	*0,97*	*0,80*	*0,94*
Min	***0,38***	*0,33*	*0,13*	***0,22***	*0,55*	*0,10*	*0,58*	*0,59*	*0,15*
Max	***0,68***	*1,02*	*1,02*	***0,63***	*0,93*	*0,90*	*1,29*	*2,92*	*3,50*
Högstadiet									
Eskilstuna, 2019	**0,55**		0,44	**0,38**		0,66	1,45		0,96
Haninge, 2016				**0,33**	1,06	0,21			
Helsingborg, 2018	**0,31**	0,74	0,48	**0,54**	0,37	0,52	1,74	0,87	1,87
Huddinge, 2014	**0,52**	0,96	0,23	**0,25**	1,12	0,56	0,48	0,56	1,17
Jönköping, 2018	**0,31**	0,74	0,48	**0,48**	1,04	0,63	1,55	2,17	2,00
Malmö, 2019	**0,73**	0,73	0,53	**0,47**	1,18	0,77	1,57	0,97	1,07
Stockholm, 2013	**0,62**	0,23	0,44	**0,54**	0,37	0,59	0,87	1,43	1,19
Median	***0,59***	*0,74*	*0,46*	***0,47***	*1,05*	*0,59*	*1,50*	*0,97*	*1,18*
Min	***0,31***	*0,23*	*0,23*	***0,25***	*0,37*	*0,21*	*0,48*	*0,56*	*0,96*
Max	***0,73***	*0,96*	*0,53*	***0,54***	*1,18*	*0,77*	*1,74*	*2,17*	*2,00*
Gymnasiet									
Haninge, 2016									
Helsingborg, 2018	**0,30**	0,00	0,00	**0,38**	0,66	0,24	1,27		
Huddinge, 2014	**0,48**	0,19	0,27	**0,25**	1,64	0,76	0,52	4,56	1,46
Jönköping, 2018	**0,59**	0,71	0,17	**0,26**	1,27	0,54	0,44	0,79	1,40
Stockholm, 2013	**0,55**	0,45	0,33	**0,42**	0,62	0,31	0,76	1,04	0,72
Median	***0,52***	*0,32*	*0,22*	***0,32***	*0,97*	*0,43*	*0,64*	*1,04*	*1,40*
Min	***0,30***	*0,00*	*0,00*	***0,25***	*0,62*	*0,24*	*0,44*	*0,79*	*0,72*
Max	***0,59***	*0,71*	*0,33*	***0,42***	*1,64*	*0,76*	*1,27*	*4,56*	*1,46*

Genomsnitten tyder på att skillnaderna mellan de som har svensk respektive utländsk bakgrund varierar både med kön, ålder och typ av utländsk bakgrund. Det övergripande mönstret är dock att barn/ungdomar med utländsk bakgrund nyttjar kulturskolan i lägre eller möjligtvis samma utsträckning som de som har svensk bakgrund. Bland andra generationens invandrartjejer ligger deltagandet på ungefär samma nivå som bland de som har svensk bakgrund i både högstadiet och gymnasiet. I mellanstadiet är det dock markant lägre – andra generationens invandrare har här endast 60 procents att delta. I övrigt finner vi ett klart lägre deltagande bland de som har utländsk bakgrund och detta blir oftast allt lägre med ökad ålder. Bland killarna i gymnasiet

ligger nyttjandet bland de som har svensk bakgrund 3-5 gånger så högt som bland de med utländsk bakgrund. I de flesta fall är också nyttjandet lägre bland första generationens invandrare än bland andra generationens. Samtidigt är det viktigt att observera att det finns skillnader mellan olika kommuner, i några fångas intresserade ungdomar med utländsk bakgrund upp i nästan lika stor utsträckning som de ungdomar som har svenskt bakgrund.

När det gäller jämställdhet inom olika grupper tycks nyttjandet i många fall vara relativt jämlikt. Bland gymnasieelever med svensk bakgrund och de som är första generationens mellanstadieelever är dock killar klart underrepresenterade när det gäller nyttjande. I motsats är killar dock överrepresenterade bland första generationens invandrare i gymnasiet liksom bland högstadiekillar med svensk bakgrund.

Hur påverkar bredden i fritidsintressen?

Under tidigare forskning togs frågan kring vilken betydelse bredden i fritidsintressen – hur många fritidsaktiviteter barnen/ungdomarna önskar utöva minst en gång i veckan – upp. Från en studie genomförd i Stockholm konstaterades att det genomsnittliga antalet aktiviteter som barn/ungdomar angav att de ville delta i/äga sig åt var mycket högt, så högt att det föreföll orimligt för många att de skulle ha möjlighet att göra allt de önskar. Även i andra kommuner som studeras i rapporten gäller att det genomsnittliga antalet aktiviteter ligger högt (data redovisas ej). I beskrivningen refererades också till (opublicerade) resultat som visade att det att det finns en negativ koppling mellan bredden i fritidsintressen och det genomsnittliga nyttjandet av dessa. En intressant fråga är alltså hur bredden i fritidsintressen inverkar på deltagandet i kulturskolan hos de intresserade.

I tabell 11 redovisas korrelationer mellan bredd i fritidsintressen och intresse för respektive deltagande i kulturskolan när det gäller aktuella data. Detta ger dels en bild av om de som är intresserade av att vara med i kulturskolan också är intresserade av att delta i en rad andra aktiviteter, dels en bild av i vilken utsträckning just bredden har en inverkan på deltagandet bland de intresserade.

Tabell 11. *Samband mellan bredd i fritidsintressen och intresse för respektive möjlighet att delta i kultur- (musik-)skola. Korrelationskoefficienter (r) efter kön, stadium och kommun/undersök-ningsår.*

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
Kommun	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Vill delta						
Eskilstuna, 2019			0,43	0,44		
Haninge, 2012, 2016 (#)	0,48	0,51	0,54	0,56	0,61	0,51
Helsingborg, 2018	0,31	0,34	0,41	0,26	0,37	0,27
Huddinge, 2016	0,43	0,56	0,44	0,47	0,61	0,56
Jönköping, 2018	0,46	0,53	0,51	0,61	0,46	0,47
Malmö, 2019	0,45	0,44	0,45	0,46		
Stockholm, 2013	0,55	0,60	0,41	0,47	0,49	0,46
Möjlighet delta						
Eskilstuna, 2019			-0,14	-0,10		
Haninge, 2012, 2016 (#)	-0,07	-0,06	-0,25	-0,01	##	##
Helsingborg, 2018	-0,20	-0,30	-0,27	-0,48	-0,52	-0,22
Huddinge, 2016	-0,07	-0,29	-0,53	-0,08	-0,43	-0,34
Jönköping, 2018	.0,18	-0,01	-0,34	-0,09	-0,33	0,01
Malmö, 2015	-0,22	-0,13	-0,23	-0,17		
Stockholm, 2013	-0,20	-0,08	-0,40	-0,23	-0,20	-0,23

För mellanstadiet år 2012, för de båda högre stadierna 2016. ## Uppgift om deltagande i musikskola saknas.

Om vi ser till kopplingen mellan intresse för att delta i kulturskolan och bredden i fritidsintressen framträder ett ganska entydigt mönster med tydliga positiva korrelationer. Barn/ungdomar som vill vara med i kulturskolan har i genomsnitt högre bredd. Detta innebär självklar att kulturskolan måste konkurrera med en rad andra aktiviteter som också intresserar dessa barn/ungdomar.

När det gäller vilken inverkan högre bredd har på möjligheterna att delta blir bilden något mer splittrad – i vissa fall får den en mycket kraftig negativ påverkan, i andra fall är denna påverkan ganska begränsad eller obefintlig. I de flesta fall tycks det vara så att påverkan är lägst i mellanstadiet och högst i högstadiet. I mellanstadiet är intressebreddens påverkan ganska svag både bland killar och tjejer ser det också likartat ut bland killar och tjejer medan den i högstadiet och gymnasiet i fler fall är starkare bland killar.

Vad förklarar intresse för och möjlighet att delta?

För att fördjupa analysen av hur barnens/ungdomarnas sociala bakgrund direkt påverkar intresse för att vara med i kulturskolan liksom deltagandet bland de intresserade har ett urval av de senaste, större studierna analyserats med hjälp av binär logistisk regressionsanalys. Dessa ger alltså en bild av hur olika bakgrundsvariabler direkt påverkar efter att vi tagit hänsyn till inverkan från andra bakgrundsvariabler. Som förklaringsvariabler ingår i modellen familjesituation (familjekonstellation samt förtroende för föräldrar[27]), socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund.

Dessa analyser genomförs separat för de olika undersökningarna uppdelat efter kön. Detta har både för- och nackdelar. En fördel är att likartade resultat pekar mot att noterade samband – eller avsaknad av samband – kan tolkas som mer allmänt gällande. En nackdel är att materialet i varje analys blir mindre och därmed ökar risken för att slumpmässiga samband lättare kan slå igenom. En annan nackdel är att vi gör fler analyser vilket också ökar risken för att slumpartade samband kan komma fram.

En genomgång av resultaten från dessa analysen ger sammantaget en klar bild av att det i första hand är svensk/utländsk bakgrund som påverkar såväl intresse för som nyttjande av kulturskola. När hänsyn tagits till detta framkommer få samband med socioekonomisk bakgrund. Detta innebär att bakom de skillnader vi funnit när det gäller socioekonomisk bakgrund döljer sig faktumet att många av dessa har utländsk bakgrund. Även för familjesituation gäller att signifikanta samband endast framträder i enstaka fall. Detta har lett till att vi i texten nedan valt att endast presentera resultaten för svensk/utländsk bakgrund och att de fullständiga resultaten av de binära logistiska regressionsanalyserna presenteras i bilagan.

Resultaten för svensk/utländsk bakgrund presenteras som oddskvoter där svensk bakgrund utgör basen (oddskvot=1). För de övriga grupperna innebär en oddskvot över ett (1.00) att intresset alternativt deltagandet bland de intresserade är högre än bland de som har svensk bakgrund. Ett värde under ett innebär att intresset alternativt deltagandet är lägre.

För att göra resultaten mer överblickbara har vi valt att redovisa dessa parallellt för intresse och nyttjande uppdelat efter de olika skolstadierna. Denna uppdelning kan också motiveras av att situation och frågeställningar ser olika ut i de olika åldersgrupperna. I mellanstadiet torde det i stor utsträckning handla om rekrytering, d v s att få med barnen i kulturskolan. När vi kommer till högstadiet torde det mer handla om att söka behålla elever. När vi kommer till gymnasiet torde det handla om ungdomar som är starkt engagerade i verksamheterna.

Mellanstadiet

Som redan påpekats framträder få signifikanta samband med familjesituation och socioekonomisk bakgrund. När det gäller intresse för att vara med i kulturskola finns bland killar ett signifikant samband med förtroende för föräldrar samt tendens till ($p<0.10$) samband med socioekonomisk bakgrund. För nyttjande framträder bland tjejer ett signifikant samband med socioekonomisk bakgrund. Även när det gäller svensk/utländsk bakgrund är de signifikanta sambanden få även om de är fler – två när det gäller intresse för att delta, tre när det gäller deltagandet bland de intresserade. Hur skall detta tolkas? Ja, för det första gäller

[27] Utifrån ett flertal andra studier tolkas detta som ett uttryck för relationen till föräldrarna. Fall där man inte markerat att man har förtroende till föräldrar tolkas som en indikation på att relationen till föräldrarna inte är helt oproblematisk.

självklart att materialets storlek påverkar möjligheterna att få signifikanta skillnader. Detta får främst en inverkan när det gäller nyttjandet eftersom undersökningsgrupperna i dessa fall endast omfattar barn som vill delta. I mellanstadiet är det i genomsnitt omkring 40 %, men i vissa fall endast kring 20 % som vill vara med i kulturskola. Detta leder självklart till att undersökningsgruppen är ganska begränsad i vissa fall då vi ser till nyttjandet. En viktig slutsats av resultaten är dock att barnens sociala bakgrund har en begränsad inverkan både när det gäller önskad att delta och möjligheter att göra detta. Störst inverkan har dock svensk/utländsk bakgrund. En rimlig tolkning är att det är andra, mer personliga faktorer som främst avgör om man är intresserad av att delta och om man gör det. Det kan ju också handla om föräldrars attityder och intressen. I tabell 12 nedan presenteras sambanden med svensk/utländsk bakgrund efter kontroll för övriga bakgrunds-faktorer. Oddskvoterna som redovisas för olika grupper med utländsk bakgrund eller anknytning ger en bild den relativa sannolikheten för att dessa skall vara intresserade respektive hur många av de intresserade som deltar i relation hur det är bland barn med svensk bakgrund.

Tabell 12. ***Mellanstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				**Haninge, 2012**			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**		**Vill delta**		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.			**	*				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.05	0.86	1.03	0.82	1.25	1.05	3.34	1.90
Andra gen. Inv.	0.75	1.30	0.36*	0.46**	2.99*	0.85	0.20	0.53
Första gen. Inv.	1.58	1.26	0.07**	0.52	1.66	1.19	1.03	0.87
	Huddinge, 2015				**Helsingborg, 2018**			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**		**Vill delta**		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.		*		+		**		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.05	1.23	0.55	0.69	0.92	0.98	0.26	0.90
Andra gen. Inv.	0.78	2.45**	0.81	0.41+	0.77	1.40	0.18+	0.80
Första gen. Inv.	1.12	1.03	0.57	0.12+	1.21	2.90**	0.43	0.10*
	H Jönköping, 2018				**Malmö, 2019**			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**		**Vill delta**		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.								*
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.07	1.14	6.68+	1.10	0,97	1.13	1.47	0.74
Andra gen. Inv.	1.68	1.52	0.43	1.01	0.91	1.04	0.48+	0.72
Första gen. Inv.	1.42	1.40	0.00	1.17	1.45+	1,20	0.81	0.25**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Som påpekats framträder två signifikanta samband med svensk/utländsk bakgrund när det gäller intresse för att vara med i kulturskolan – båda bland tjejer - och tre när det gäller nyttjandet – en bland killar och två bland tjejer. Vid sidan av detta framträder en tendens till samband bland tjejer. Om vi mer allmänt ser till oddskvoterna för de som har utländsk bakgrund (andra och första generationens invandrare) framträder dock ett tydligt mönster.

När det gäller intresse för att vara med i kulturskolan får vi oddskvoter högre än ett i 17 av de 24 fallen, d v s tecken på ett högre intresse bland ungdomar med utländsk bakgrund än bland de som har svensk bakgrund. Även när det gäller deltagande bland de intresserade framträder ett liknande mönster – fast av motsatt karaktär. I 21 av de 24 fallen ligger oddskvoten under ett, vilket alltså innebär att de har ett lägre deltagande än barn med svensk bakgrund. Resultaten tycks vara likartade för killar och tjejer och det framträder inte heller någon systematisk skillnad mellan andra och första generationens invandrare. Sammantaget visar resultaten alltså på ett större intresse men ett lägre deltagande hos intresserade bland barn med utländsk bakgrund än bland de som har svensk.

Högstadiet

Även i högstadiet framträder endast enstaka signifikanta samband med familjesituation och socioekonomisk bakgrund och här endast när det gäller intresse för att vara med i kulturskolan. Bland tjejer får vi tre signifikanta samband med förtroende för föräldrar och bland killar en tendens till samband ($p<0.10$) med socioekonomisk bakgrund.

När det gäller materialet för analyserna av intresse att delta är detta större i högstadiet – undersökningarna omfattar genomgående fler elever här. Ser vi däremot till underlaget för nyttjande gäller detta däremot långt ifrån alltid. I genomsnitt är det endast något över 10 % av killarna och 25 % av tjejerna i högstadiet som vill vara med i kulturskola. I vissa fall handlar det t o m endast om något mer än 5 % bland killarna och 10 % bland tjejerna. Detta innebär att underlaget för analyserna när det gäller nyttjande i vissa fall kan vara mycket begränsat.

Ser vi till svensk/utländsk bakgrund framträder sex signifikanta samband för intresse att delta – tre bland killar och tre bland tjejer. Vid sidan av detta finns också ett fall med tendens till samband bland tjejer. För nyttjandet framträder fem signifikanta samband med svensk/utländsk bakgrund – två bland killar och tre bland tjejer. Sammantaget får detta tolkas som att ungdomarnas sociala bakgrund har en begränsad inverkan både när det gäller intresse för att delta och möjligheter att göra detta. Störst inverkan har dock svensk/utländsk bakgrund. Andra, mer personliga faktorer, t ex om kompisar är med, vilken talang man har, har troligen större betydelse för om man skall fortsätta i kulturskolan. I tabell 13 nedan presenteras sambanden med svensk/utländsk bakgrund efter kontroll för övriga bakgrunds-faktorer. Oddskvoterna som redovisas för olika grupper med utländsk bakgrund eller anknytning ger en bild av den relativa sannolikheten för att dessa skall vara intresserade respektive hur många av dessa som deltar i relation hur det är bland ungdomar med svensk bakgrund.

Tabell 13. ***Högstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				Malmö, 2015			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.			**	**	**	+	***	*
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.41	1.22	0.38*	0.68	1.36	1.02	0.69	0.96
Andra gen. Inv.	0.94	1.00	0.09***	0.21***	1.81**	1.33+	0.23**	0.36**
Första gen. Inv.	0.69	1.70*	0.25	0.43+	2.46***	1.41+	0.08***	0.34*

	Haninge, 2016				Huddinge, 2015			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.						*		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	2.22	1.25		0.66	1.62	2.05*	0.84	0.68
Andra gen. Inv.	3.78+	1.41		0.83	1.58	1.93*	1.01	1.56
Första gen. Inv.	5.42*	1.24		0.14+	1.68	1.96*	0.15	0.83

	Helsingborg, 2018				Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.	***	*			**			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.04	1.53	1.64	0.83	1.42	1.76*	0.84	1.27
Andra gen. Inv.	2.36*	2.29*	0.72	0.20+	0.75	0.43*	0.21	1.46
Första gen. Inv.	5.78***	2.60*	0.31	0.9	4.27**	1.34	0.12+	0.78

	Eskilstuna, 2019				Malmö, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.			+			***		*
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.57	0.86	0,13*	1.45	1.54+	1.03	0.69	2.17*
Andra gen. Inv.	1,29	0.54	0.20+	0.41	1.46	0.53**	0.42*	1.51
Första gen. Inv.	1.73	1.33	0.30	0.90	1.36	1.37	0.39+	0.77

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Liksom i mellanstadiet framträder det långt ifrån alltid samband med svensk/utländsk bakgrund. Men däremot framträder även här ett mönster om man ser till oddskvoterna. När det gäller intresse för att vara med i kulturskolan visar resultaten på ett högre intresse bland ungdomar med utländsk bakgrund i 24 av de 32 fallen. Ser vi till nyttjandet är det lägre i 25 av 31 fall för ungdomar med utländsk bakgrund. Även i högstadiet finns allts tydliga tecken på högre intresse och lägre deltagande hos intresserade bland ungdomar med utländsk bakgrund. Det finns inga tecken på att detta mönster skulle skilja sig mellan killar och tjejer eller mellan andra och första generationens invandrare.

Gymnasiet

Underökningarna i gymnasiet är ofta något mindre än i högstadiet men i allmänhet av ungefär samma storlek som i mellanstadiet. I genomsnitt är det endast cirka 10 % av killarna och 15 %

av tjejerna som vill vara med i kulturskola. I vissa fall handlar det t o m endast om 5 % bland killarna och 10 % bland tjejerna. Detta påverkar självklart möjligheterna att få signifikanta samband vid analyserna av deltagande hos de intresserade. I gymnasiet framträder endast ett fall med tendenser till signifikant samband med familjesituation och socioekonomisk bakgrund. Detta finns bland tjejer och gäller koppling mellan förtroende för föräldrar och viljan att vara med i kulturskolan. Ser vi till svensk/utländsk bakgrund framträder två signifikanta sambanden för intresse för att delta, ett vardera bland killar och tjejer. Vid sidan av detta framkommer också två tendenser till samband, även här ett vardera för killar och tjejer. När det gäller nyttjande framträder endast ett fall, bland killar med tendens till signifikant samband. I det senare fallet kan det kanske till viss del förklaras av att undersökningsgrupperna kan vara små.

Tabell 14. ***Gymnasiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				**Haninge, 2016**			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**		**Vill delta**		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.						+		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.77	0.65	0.31	1.53	0.00	0.23+		>100
Andra gen. Inv.	0.50	0.81	0.30	1.08	0.00	2.29		0.00
Första gen. Inv.	1.35	1.22	0.26	0.40	1.77	0.72	0.00	0.00

	Huddinge, 2015				**Helsingborg, 2018**			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**		**Vill delta**		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.	**	**	¨+		+			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.76	2.62	0.16	4.40	3.12*	1.06	1.09	4.00
Andra gen. Inv.	0.99	1.61	0.07*	2.27	1.92	1.90	0.00	0.50
Första gen. Inv.	3.17**	5.26***	0.18+	0.70	1.98	2.56*	0.00	0.40

	Jönköping, 2018			
	Vill delta		**Deltagande bland de som vill**	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Svensk/utländsk bakgr.				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.60	1.22	0.00	1.39
Andra gen. Inv.	1.08	1.61	0.38	1.11
Första gen. Inv.	2.65*	1.72	0.00	1.05

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa fall minst en.

Vi får få signifikanta samband med svensk/utländsk bakgrund i gymnasiet men ser man till oddskvoterna finns även här ett tydligt mönster. När det gäller intresse för att vara med i kulturskolan får vi oddskvoter högre än ett i 12 av de 20 fallen, d v s tecken på ett högre intresse bland ungdomar med utländsk bakgrund än bland de som har svensk bakgrund. Även när det gäller deltagande bland de intresserade framträder ett liknande mönster – fast av motsatt karaktär. I 10 av 17 fall ligger oddskvoten under ett, vilket alltså innebär att de har ett lägre deltagande än barn med svensk bakgrund. Liksom i de båda övriga stadier tycks mönstret vara likartat för killar och tjejer och det framträder inte heller någon systematisk skillnad mellan andra och första generationens invandrare. Sammantaget visar resultaten även här på ett större intresse men ett lägre deltagande hos intresserade bland barn med utländsk bakgrund än bland de som har svensk.

En sammanfattande bild

Det första vi kan konstatera om vi ser till resultaten av de logistiska regressionsanalyserna är att barns/ungdomars sociala bakgrund har en begränsad inverkan på både intresse för att vara med i kulturskolan och deltagande bland de intresserade. Jämför vi med idrottsförening gäller att social bakgrund i betydligt större utsträckning påverkar intresse och deltagande i idrottsförening än i kulturskola[28]. Hur skall detta tolkas? Självklart är det så att ”personliga” faktorer vid sidan av den sociala bakgrunden i bägge fallen påverkar både intresse och deltagande bland de intresserade. Detta kan handla om föräldrars engagemang, egen förmåga, talang, kompisars intresse för verksamheten o s v. Men resultaten visar också mycket tydligt att de sociala strukturerna – koppling till jämställdhet och jämlikhet – får ett starkare genomslag när det gäller idrottsförening än för kulturskola. Detta innebär dock inte att den sociala strukturen är betydelselös när det gäller deltagande i kulturskola. Kön spelar en minst lika väsentlig, ibland kanske t o m större roll, för kulturskola än för idrottsförening. Könsskillnaderna går dock i motsatt riktning, Tjejer är mer intresserade och har bland de intresserade ett lägre nyttjande. Deltagandet i kulturskolan är inte heller jämlikt – ungdomar med utländsk bakgrund är mer intresserade men har lägre nyttjande. För idrottsförening finner vi n tydlig ojämlikhet kopplad till såväl socioekonomisk bakgrund som svensk/utländsk bakgrund. Ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund har ett lägre deltagande i idrottsförening trots att intresset många gånger är minst lika högt – eller t o m högre. Sammantaget kan vi konstatera att social bakgrund påverkar såväl intresse som deltagande i kulturskolan bland intresserade. Det handlar både om kön och svensk/utländsk bakgrund, men den sociala strukturen har inte lika stark inverkan som när det gäller idrottsförening. Detta ger ett större utrymma för att personliga faktorer kan påverka. Kanske ger det också ett större utrymme för ett fritt val från barnen/ungdomarna.

[28] Elofsson m fl (2020). **Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?**

Hur påverkar intresse för och möjlighet att delta jämställdhet och jämlikhet?

I detta avsnitt skall vi närmare studera hur intresse för och deltagandet i kulturskolan bland de intresserade påverkar det reella deltagandet när det gäller jämställdhet och jämlikhet. Om vi börjar med att se till jämställdheten gäller att deltagandet bland samtliga elever är högre bland tjejer än bland killar. I tabell 15 redovisas könsskillnaderna när det gäller intresse för respektive deltagande hos intresserade i form av situationen bland killar i relation till hur det ser ut bland tjejer[29]. Om vi ser till mellanstadiet anges för intresse för att delta värdet 52 %. Detta innebär att killar är under-representerade med 52 % när det gäller intresse för att delta, d v s det är 48 % så stor chans att killar vill vara med i kulturskolan. Ser vi till deltagande bland de intresserade blir värdet +3, d v s det är 3 % högre chans för killar som vill delta att delta än vad det är för tjejer. Om vi slår samman dessa båda värden (-52 + 3) får vi en bild av jämställdheten totalt sett.

Tabell 15. *Jämförelse mellan kön för påverkan från intresse för respektive deltagande i kulturskolan hos intresserade efter stadium.*

Vill/gör	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar i relation till tjejer (%)	**Andel av total skillnad (%)**	**Killar i relation till tjejer (%)**	**Andel av total skillnad (%)**	**Killar i relation till tjejer (%)**	**Andel av total skillnad (%)**
Vill	-52	- 106	- 40	-174	-29	-193
Gör	+6	+74	+17	+74	+14	+93
Totalt	-49		-23		-15	

Resultaten visar mycket tydligt att den bristande jämställdheten i det reella deltagandet till stor del kan återföras till killarnas lägre intresse för att delta. I högstadiet och gymnasiet ser vi att bland de som vill delta är deltagandet högre bland killarna. Killarnas större ”möjlighet” att delta dämpar här alltså ned de stora könsskillnaderna som finns när det gäller intresse för att delta.

Hur ser det då ut med jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund? Ser vi till deltagandet bland samtliga gäller både bland killar och tjejer att deltagandet är ojämlikt – ett högre deltagande bland de som har högre socioekonomisk bakgrund. Hur inverkan intresse för och möjlighet att delta på detta? I tabell 16 presenteras hur det är i grupp 2 och 4 relativt grupp 3 när det gäller intresse för respektive möjlighet att delta.

[29] Som utgångspunkt används de genomsnittliga värdena (medianen) för de senast genomförda studierna.

Tabell 16. *Jämförelse mellan socioekonomiska grupper för påverkan från intresse för respektive deltagande i kulturskolan bland intresserade efter stadium.*

Stadium	Killar				Tjejer			
	Hög socioek. bakgrund		Låg socioek. bakgrund		Hög socioek. bakgrund		Låg socioek. bakgrund	
Vill/gör	**Grupp 2/3**	**Andel av total skillnad (%)**	**Grupp 4/3**	**Andel av total skillnad (%)**	**Grupp 2/3**	**Andel av total skillnad (%)**	**Grupp 4/3**	**Andel av total skillnad (%)**
Mellan								
Vill	+9	+24	+15	+188	-6	-30	-8	-19
Gör	+28	+76	-7	-88	+26	+130	-35	-81
Totalt	+37		+8		+20		-43	
Hög								
Vill	-4	-100	+11	+55	-4	-80	+2	+6
Gör	0	0	-31	-155	+9	+180	-32	-94
Totalt	+4		-20		+5		-34	
Gym								
Vill	-15	-71	+9	+16	-1	-4	+21	+53
Gör	+36	+171	-65	-116	+29	+104	-61	-153
Totalt	+21		-56		+28		-40	

Bilden är splittrad, ibland är det skillnader i intresse, ibland olikheter i deltagande hos de intresserade som döljer sig bakom olikheter när det gäller det totala deltagandet i kulturskolan. Och ibland tycks de skillnader i intresse och skillnader i nyttjandet bland de intresserade ha ungefär samma betydelse.

Frågan är då hur det ser ut med jämlikheten med avseende på svensk/utländsk bakgrund. Ser vi till deltagandet bland samtliga elever varierar situationen för de som har utländsk bakgrund (i relation till de som har svensk). Ibland är deltagandet lägre bland de som har utländsk bakgrund, men lika ofta är det höge. I tabell 17 ser vi närmare på hur det ser ut när vi skiljer mellan intresse för och möjligheter att delta.

Tabell 17. *Jämförelse mellan svensk/utländsk bakgrund för påverkan från intresse för respektive deltagande i kulturskolan hos intresserade efter stadium.*

Stadium	Killar				Tjejer			
	Andra gen. invandrare		Första gen invandrare		Andra gen. invandrare		Första gen invandrare	
Vill/gör	**Andra gen div svensk Bakgr.**	**Andel av total skillnad (%)**	**Första gen div svensk Bakgr.**	**Andel av total skillnad (%)**	**Andra gen div svensk Bakgr.**	**Andel av total skillnad (%)**	**Första gen div vensk Bakgr.**	**Andel av total skillnad (%)**
Mellan								
Vill	-8	-15	+23	+288	+18	+129	+13	+33
Gör	-44	-85	-31	-388	-32	-229	-52	-133
Totalt	-52		-8		-14		-39	
Hög								
Vill	+50	+208	+90	+250	+3	+38	+50	+556
Gör	-26	-108	-54	-150	-5	-62	-41	-456
Totalt	+24		+36		+8		+9	
Gym								
Vill	+17	+33	+120	+286	+42	+108	+117	+195
Gör	-68	-133	-78	-186	-3	-8	-57	-95
Totalt	-51		+42		+39		+60	

Bilden skiljer sig mellan mellanstadiet och de båda högre stadierna. I mellanstadiet är sämre ”möjligheter” för barn med utländsk bakgrund att delta i kulturskolan det som främst påverkar skillnaderna. Samtidigt skall vi dock notera att de som har utländsk bakgrund (utom bland andra generationens invandrarkillar) är mer intresserade av att delta. Detta innebär att om vi ser till de skillnader som framträder totalt sett underskattas de hinder som barn med utländsk bakgrund har för att delta i kulturskolan.

I högstadiet och gymnasiet är det främst skillnaderna av att de som har utländsk bakgrund är mer intresserade av att vara med i kulturskolan. I viss utsträckning påverkar dock även hindren för de som vill delta. När det gäller betydelsen av ”hinder” för de intresserade att delta inverkar detta främst bland första generationens invandrare.

Sammanfattning

I de flesta fall studeras jämställdhets- och jämlikhetsproblemet när det gäller barns/ungdomars nyttjande av olika fritidsaktiviteter genom att undersöka hur många av samtliga som deltar i/ägnar sig åt de olika aktiviteterna. Bakom de skillnader som framträder kan dölja sig två olika orsaker.

a. Intresset för att delta i/ägna sig åt dessa skiljer sig.
b. Deltagandet hos de intresserade ser olika ut.

Många gånger kan det givetvis finnas olikheter i bägge dessa avseenden. En uppdelning mellan de båda perspektiven har en central betydelse om man vill göra olika former av politiska insatser för att förbättra jämställdhet och jämlikhet.

Utgångspunkten för rapporten är två frågor som ingår i enkäter som elever i mellan- och högstadiet samt gymnasiet besvarat under lektionstid. I den ena får eleverna ange hur många gånger i veckan de vill ägna sig åt/delta i olika fritidsaktiviteter. I den andra får de uppge om de är med i kulturskolan eller ej.

Materialet till rapporten har hämtats från ett antal studier som genomförts från 2003 och framåt inom projektet *Ung livsstil* i samarbete med berörda kommuner där dessa frågor ingår. Urvalet av elever är i samtliga kommuner slumpmässigt[30] med en svarsfrekvens som alltid överstiger 70 % och i de flesta fall är klart högre. Sammantaget omfattar materialet cirka 65 tusen (64 793) elever från mellan- och högstadiet samt gymnasiet. I rapporten studeras följande fyra frågeställningar

1- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och intresse för att var med i kulturskolan?
2- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och deltagande bland de intresserade?
3- Vilka bakgrundsvariabler påverkar i första hand intresse för respektive deltagande hos de intresserade?
4- Vilken betydelse har intresse för och deltagande hos de intresserade för de aktuella skillnaderna i deltagande i kultur-/musikskola?

Jämför vi hur intresset för att vara med i kulturskolan ser ut jämfört med andra centrala fritidsaktiviteter som får finansiellt offentligt stöd – idrottsförening, fritidsgård, bibliotek och simhall - kommer kulturskolan (genomsnittligt sett) genomgående lägst[31].

Ett genomgående drag är att tjejer i högre utsträckning än killar vill delta och att intresset för att delta minskar med ökad ålder. Bland killar är ungefär en femtedel intresserade i mellanstadiet vilket i högstadiet och gymnasiet minskar till ungefär en tiondel. Det högsta intresset finns bland mellanstadietjejer – i genomsnitt är 40 procent intresserade – varefter detta även bland tjejer minskar. I högstadiet vill något mer än en femtedel av flickorna vara med och i gymnasiet har detta krympt till ungefär en sjättedel. En jämförelse över tid pekar mot att intresset för att vara med i kulturskolan minskat över tid eller i bästa fall inte förändrats.

Det finns skillnaderna nr det gäller kopplingar till såväl socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund. Barn/ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund är ofta mer intresserade och

[30] Urvalsramen omfattar alla elever på respektive stadium – alltså både de som går i kommunala och de som går i fristående skolor – dock ej elever som går i särskolan.

[31] Andelen barn/ungdomar som i genomsnitt är intresserade av att delta i de olika verksamheterna presenteras i tabell B.1 i bilagan.

denna skillnad mot de som har högre bakgrund ökar med åldern. I mellanstadiet är dock skillnaderna ganska små. Barn/ungdomar med utländsk bakgrund har större intresse för att delta men skillnaden är även här relativt liten i mellanstadiet. Intresset för att delta är högre bland första generationens invandrare än bland andra generationens invandrare. En fördjupad analys – socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund är ju starkt kopplade till varandra – visar att det främst är svensk/utländsk bakgrund som påverkar intresset för att delta.

Om vi jämför de offentligt finansierade fritidsaktiviteterna när det gäller möjligheterna att delta – andelen bland de intresserade som deltar - kommer kulturskolan på en andra plats efter idrottsförening[32]. Skillnaden mellan dessa två fritidsaktiviteter är dock betydande I mellanstadiet deltar ungefär hälften av de som vill i kulturskolan – att jämföra mot ungefär tre fjärdedelar när det gäller idrottsförening. I högstadiet är det något mindre än hälften – för idrottsförening två tredjedelar till tre fjärdedelar samt i gymnasiet endast en fjärdedel till en tredjedel – i idrottsförening ungefär hälften. Även om kulturskolan kommer på en andra plats är deltagandet hos de intresserade klart lägre än för idrottsförening.

Ser vi till kön är deltagandet i kulturskolan – bland de intresserade – ungefär lika högt bland killar och tjejer men i de högre stadierna är det fler bland intresserade killar som deltar. I högstadiet är det 25 % högre chans och i gymnasiet är det 40 % högre chans att killar är med. Det finns uppenbart strukturer som kompenserar för killarnas lägre intresse av att vara med. Sett över tid tycks möjligheter för intresserade ha förbättrats eller i varje fall inte försämrats i mellan- och högstadiet, medan det är mer tveksamt i gymnasiet.

När det gälle sambandet mellan deltagande hos de intresserade och socioekonomisk bakgrund varierar sambanden. I vissa fall är deltagandet lägre bland de som har lägre socioekonomisk bakgrund, ibland är det högre. Här tycks alltså inte finnas något systematiskt mönster, vilket troligen kan förklaras av att samband med svensk/utländsk bakgrund inverkar indirekt.
För svensk/utländsk bakgrund gäller genomgående att barn/ungdomar som är intresserade har ett lägre eller i några fall lika högt deltagande i kulturskolan än de som har svensk bakgrund. Speciellt lågt är detta ofta bland första generationens invandrare.

Den mer fördjupade analysen visar att olikheter i deltagande bland de som är intresserade i första hand påverkas av svensk/utländsk bakgrund medan socioekonomisk bakgrund har en mycket begränsad påverkan. Detta är alltså liknande resultat, men med motsatt utfall, som när det gäller intresset för att vara med i kulturskolan.

Ett centralt syfte med rapporten har varit att studera hur intresse för och deltagandet i kulturskolan hos de intresserade – var för sig – påverkar jämställdhet och jämlikhet totalt sett. Resultaten visar mycket tydligt att den bristande jämställdheten i det totala deltagandet främst kan återföras till killarnas lägre intresse för att delta. I högstadiet och gymnasiet ser vi att bland de som vill delta är möjligheterna att delta högre bland killarna. De intresserade killarnas större deltagande dämpar här alltså ned de stora könsskillnaderna som finns när det gäller intresse för att delta.
Ser vi till de förekommande ojämlikheterna utifrån socioekonomisk bakgrund är bilden splittrad. ibland är det skillnader i intresse, ibland olikheter i deltagande hos de intresserade som döljer sig bakom olikheter när det gäller det totala deltagandet i kulturskolan. Ibland tycks de skillnader i intresse och skillnader i nyttjandet bland de intresserade ha ungefär samma betydelse.

[32] Se tabell B.1 i bilagan.

Ser vi till svensk/utländsk bakgrund skiljer sig bilden för mellanstadiet och de båda högre stadierna. I mellanstadiet är sämre ”möjligheter” för barn med utländsk bakgrund att vara med i kulturskolan det som främst påverkar skillnaderna. Samtidigt skall vi dock notera att de som har utländsk bakgrund (utom bland andra generationens invandrarkillar) är mer intresserade av att delta. Detta innebär att om vi ser till de skillnader som framträder totalt sett underskattas de hinder som barn med utländsk bakgrund har för att vara med i kulturskolan. I högstadiet och gymnasiet är det främst faktumet att de som har utländsk bakgrund är mer intresserade av att vara med i kulturskolan som påverkar. I viss utsträckning påverkar dock även hindren för de som vill delta. När det gäller betydelsen av ”hinder” för de intresserade att delta inverkar detta främst bland första generationens invandrare.

Sammanfattningsvis framträder två centrala slutsatser, nämligen:
1. Den könsskillnad som finns när det gäller deltagande i kulturskola – högre andel bland tjejer – kan helt förklaras av att killar är mindre intresserade av att vara med i kulturskolan. Ser vi till deltagandet bland de intresserade är könsskillnaden liten och ibland är det t o m något fler bland intresserade killar som är med. En förändring när det gäller jämställdhet måste därför helt inriktas mot att öka killars intresse för att vara med i kulturskolan.
2. Traditionella analyser av ojämlikheten kopplad till svensk/utländsk bakgrund – en jämförelse bland samtliga mellan de som har utländsk och de som har svensk bakgrund – innebär att man underskattar underrepresentationen för barn med utländsk bakgrund eftersom man inte tar hänsyn till att dessa är mer intresserade av att vara med i kulturskolan.

Referenser

Blomdahl U, Elofsson S. (2007). *Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?* Forskningsenheten vid idrottsförvaltningen i Stockholm och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet.

Blomdahl U, Elofsson S. (2017). *Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholm stad i jämförelse med andra kommuner*. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholm stad: Idrottsförvaltningen.

Blomdahl U, Elofsson S, Bergmark K, Lengheden L. (2017). *Ung livsstil Malmö. En studie av högstadieelever.* Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Malmö stad. https://www.unglivsstil.org/wp-content/uploads/2019/01/Ung-livsttil-Malm%C3%B6_en-studie-av-ungdomar-i-h%C3%B6gstadiet.pdf

Currie C, Malcho M, Boyeee W, holstein B, Torsheim T, Richter M. (208). *Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale.* Social Science & Medicine 66 (2008): 1429-1436.

Elofsson, S. (2019). *Bokläsning hos barn och ungdomar. Hur ofta och vad?* https://www.unglivsstil.org/wp-content/uploads/2019/04/Bokl%C3%A4sning-hos-barn-och-ungdomar.pdf

Elofsson, Stig. (2009). *Kulturskolan 1998: kön och social bakgrund*. Stockholm: Idrottsförvaltningen.

Elofsson S, Blomdahl U. (2011). *Hälsa och livskvalitet hos ungdomar i särskolan.* Ung livsstil, rapport nr 12. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholm stad: Idrottsförvaltningen, forskningsenheten.

Elofsson, S, Blomdahl U, Lengheden L, Åkesson M. (2014). *Ungas livsstil i låg- och högstatus områden. En studie i åldersgruppen 13-16 år.* Ung livsstil nr 16. Idrottsförvaltningen i Stockholm och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet.

Elofsson, S. Åkesson M. (2019). *Vilka organiserade fritidsaktiviteter vill barn/ungdomar utöva på sin fritid? – en analys av samband med kön, ålder och social bakgrund i övrigt. En studie av Stockholm i mellan-, högstadiet och gymnasiet.* Ung livsstil nr 26. Idrottsförvaltningen i Stockholm och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet. https://www.unglivsstil.org/wp-content/uploads/2019/04/Vilka-organiserade-fritidsaktiviteter-vill-barn-och-ungdomar-ut%C3%B6va-p%C3%A5-sin-fritid.pdf

Elofsson, S, Blomdahl U, Lengheden L, Bergmark K, Åkesson M. *Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?* Ung livsstil. Idrottsförvaltningen i Stockholm och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet.

- **Hofvander T. (2010)** *Musikaliskt lärande som social rekonstruktion: musikens och ursprungets betydelse för föräldrar med utländsk bakgrund*. ISBN: 9789197605373. Diss. Lund: Lunds universitet, 2010

Larsson, B. (2008). *Ungdomarna och idrotten. Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer.* Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet.

Lundahl, Agneta. (1971). *Fritid och rekreation,* utkast till kapitel 11 i betänkande om svenska folkets levnadsförhållanden [att avgivas av Låginkomstutredningen].

Nilsson P, (1998) *Fritid i skilda världar.* Ungdomsstyrelsen.

Lundgren Simon (2014) Forskning om kulturskolan En forskningsöversikt av Simon Lindgren. https://www.kulturskoleradet.se/sites/default/files/atoms/files/forskningsoversikt_kulturskola_27_nov.pdf

Trygged S, Elofsson S. (2018). *Skolerfarenheter och självskattad hälsa bland elever i särskolan.* Högskolan i Gävle. FoU-rapport nr 48.

Tåhlin, M. (1985). *Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor.* Stockholm: RSFH:s förlag.
Tåhlin, M. (1987) *Arbetets värde och kostnader*, Stockholm: Institutet för social forskning. Almqvist & Wiksell International.
Weber, M. (1983). *Ekonomi och samhälle. Förståelsesociologins grund.* Argos.

Bilaga

Tabell B.1. *Vilja och intresse för att delta i olika offentligt finansierade verksamheter minst en gång per vecka (median) efter kön och stadium.*

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
Kommun	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Vill delta						
Idrottsförening	75	70	62	61	51	46
Kulturskola	18	41	11	26	11	15
Fritidsgård	42	41	32	36	23	20
Bibliotek	38	58	21	34	21	40
Simhall	70	79	44	43	34	37
Möjlighet att delta						
Idrottsförening	84	75	78	66	59	47
Kulturskola	50	51	59	43	35	25
Fritidsgård	53	38	15	13	10	8
Bibliotek	45	43	7	8	14	12
Simhall	35	32	7	7	7	7

Tabell B.2. ***Samtliga elever.*** *Deltar i kulturskola. Andel (%) samt χ^2-test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.*

	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
Kommun	**K**	**Tj**	**Sign. nivå**	**K**	**Tj**	**Sign. nivå**	**K**	**Tj**	**Sign. nivå**
Eskilstuna				8	11				
Haninge, 2012/16 (#)	9	12		5	10	**			
Helsingborg, 2018	8	12	*	5	9	**	3	5	
Huddinge, 2016	17	28	***	10	6	*	6	11	**
Jönköping, 2018	18	31	***	11	17	***	6	6	
Stockholm, 2014	11	14	*	10	14	***	8	10	
Malmö, 2015	14	16		10	13	*			

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # För mellanstadiet 2012, övriga 2016.

Tabell B.3. ***Samtliga elever.*** *Andel (%) som deltar i kulturskola efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.*

Kommun/år	Kön	Socioekonomisk bakgrund 1	2	3	4	5	Sign. nivå
Mellanstadiet							
Haninge, 2012	K	19	12	6	4		*
	Tj	8	14	14	2		
Helsingborg, 2018	K	13		6	9	5	(*)
	Tj	19		13	5	0	***
Huddinge, 2014	K	15	16	17	25		
	Tj	36	25	30	29		
Jönköping, 2018	K	19	17	18	19		
	Tj	54	35	28	21		**
Malmö, 2019	K	16	16	14	13	12	
	Tj	31	21	14	1	18	**
Stockholm, 2013	K	22	14	10	6	6	**
	Tj	24	17	14	9	4	**
Högstadiet							
Eskilstuna, 2019	K	5	7	9	5	5	
	Tj	3	11	6	6	8	
Haninge, 2016	K	4	4	3	40		
	Tj	10	10	12	7		
Helsingborg, 2018	K	6		5	3	12	
	Tj	10		9	4	16	
Huddinge, 2014	K	10	9	12	8	5	
	Tj	6	7	6	4	7	
Jönköping, 2018	K	4	12	12	11		
	Tj	15	19	17	9		
Malmö, 2015	K	12	11	10	8	7	
	Tj	15	17	12	12	12	
Malmö, 2019	K	12	16	13	8	7	**
	Tj	13	16	14	9	13	
Stockholm, 2013	K	15	12	9	7	4	**
	Tj	17	16	14	8	8	**
Gymnasiet							
Helsingborg, 2018	K	4		3	1	6	
	Tj	6		7	2	0	
Huddinge, 2014	K	7	6	5	5	13	
	Tj	13	13	9	9	18	
Jönköping, 2018	K	14	4	7	4		
	Tj	0	8	5	5		
Stockholm, 2013	K	11	12	6	2	4	**
	Tj	16	12	7	13	4	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.4. ***Samtliga elever.*** *Andel (%) som deltar i kulturskola efter kön, svensk/utländsk och kommun/undersökningsår.*

Kommun/år	Kön	Svensk/utländsk bakgrund				
		Svensk	Svag utländsk	Andra gen. Inv.	Första gen. Inv.	Sign. nivå
Mellanstadiet						
Haninge, 2012	K	10	13	5	7	
	Tj	11	17	11	11	
Helsingborg, 2018	K	10	7	5	5	*
	Tj	13	13	12	3	*
Huddinge, 2014	K	15	21	20	22	
	Tj	26	30	35	17	
Jönköping, 2018	K	15	26	24	25	*
	Tj	31	29	33	37	
Malmö 2019	K	15	16	12	11	+
	Tj	19	16	15	7	***
Stockholm, 2013	K	13	13	7	2	***
	Tj	17	11	13	4	**
Högstadiet						
Eskilstuna, 2019	K	7	5	6	10	*
	Tj	7	12	4	10	*
Haninge, 2016	K	2	7	4	14	**
	Tj	12	9	11	4	
Helsingborg, 2018	K	3	8	8	5	
	Tj	8	8	10	12	
Huddinge, 2016	K	9	11	12	10	
	Tj	5	6	10	7	
Jönköping, 2018	K	10	21	5	15	(*)
	Tj	17	25	13	10	
Malmö, 2015	K	11	11	8	9	
	Tj	13	15	10	15	
Malmö, 2019	K	14	15	11	8	+
	Tj	13	18	11	12	(*)
Stockholm, 2013	K	13	11	3	4	***
	Tj	17	14	7	12	**
Gymnasiet						
Helsingborg, 2018	K	3	6	0	2	
	Tj	4	9	8	4	
Huddinge, 2014	K	6	5	5	9	
	Tj	7	21	9	15	(**)
Jönköping, 2018	K	7	5	7	2	
	Tj	5	5	7	10	
Stockholm, 2013	K	11	8	2	3	**
	Tj	10	12	11	7	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.5. *Andel (%) som vill vara med i kultur-(musik-)skola minst en/gång per vecka efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.*

Kommun/år	Kön	Socioekonomisk bakgrund					
		1	2	3	4	5	Sign. nivå
Mellanstadiet							
Haninge, 2012	K	9,1	17,5	9,9	9,8		
	Tj	30,8	34,8	40,4	36,4		
Helsingborg, 2018	K		14,1	12,9	23,0	13,2	
	Tj		21,0	22,6	21,1	18,5	
Huddinge, 2014	K	22,9	16,6	16,3	21,2	23,8	
	Tj	35,5	33,3	31,5	35,0	23,8	
Jönköping, 2018	K	19,4	19,6	18,2	16,7		
	Tj	50,0	45,2	48,1	33,3		
Malm, 2019	K	36,8	22,5	19,9	18,7	21,3	
	Tj	18,8	31,2	31,6	31,8	32,9	
Stockholm, 2013	K		10,5	13,0	25,1		
	Tj		41,0	52,4	44,5		
Högstadiet							
Eskilstuna, 2019	K	19,0	8,3	12,6	14,0	21,6	
	Tj	0,0	16,8	14,6	24,8	11,4	+
Haninge, 2016	K	4,0	3,2	7,4	8,3		
	Tj	27,6	20,3	30,4	25,0		
Helsingborg, 2018	K		8,2	8,6	11,5	18,7	
	Tj		16,3	10,6	12,1	17,1	
Huddinge, 2014	K	9,9	10,6	10,6	9,6	5,3	
	Tj	17,2	15,2	16,6	22,5	31,0	
Jönköping, 2018	K	7,7	10,8	10,3	15,0		
	Tj	24,4	26,0	27,1	26,6		
Malmö, 2015	K	39,3	20,1	22,7	27,6	33,9	
	Tj	36,4	36,6	33,2	40,3	41,0	
Malmö, 2019	K	20,0	13,0	16,0	12,3	11,5	
	Tj	(25,0)	23,5	23,1	17,2	27,2	
Stockholm, 2013	K	23,8	18,9	15,1	13,3	13,8	
	Tj	20,4	16,2	29,3	27,2	25,6	
Gymnasiet							
Haninge, 2016	K						
	Tj						
Helsingborg, 2018	K		6,7	9,6	11,1	20,0	
	Tj		7,0	14,2	13,8	23,8	
Huddinge, 2014	K	6,7	7,6	7,7	14,4	18,2	
	Tj	16,1	11,4	12,8	11,4	17,1	
Jönköping, 2018	K	17,1	5,7	10,5	10,7		
	Tj	8,0	16,1	14,3	27,0		
Stockholm, 2013	K	13,0	15,2	15,2	15,5	23,0	
	Tj	18,4	19,3	16,9	24,5	25,0	

Tabell B.6. *Andel (%) som vill vara med i kultur- (musik-) skolan minst en/gång per vecka efter kön, svensk/utländsk och kommun/undersökningsår.*

		Svensk/utländsk bakgrund

Kommun/år	Kön	Svensk	Svag utländsk	Andra gen. Inv.	Första gen. Inv.	Sign. nivå
Mellanstadiet						
Haninge, 2012	K	10,9	12,8	21,4	11,1	
	Tj	35,4	40,4	31,9	47,4	
Helsingborg, 2018	K	15,1	14,1	13,4	19,2	
	Tj	19,5	18,2	24,2	35,1	(***)
Huddinge, 2014	K	17,5	18,5	14,6	20,8	
	Tj	28,8	32,8	47,5	25,9	
Jönköping, 2018	K	17,6	18,7	25,0	18,7	
	Tj	43,9	46,5	51,7	40,9	
Malmö, 2019	K	20,1	19.2	18.8	27.0	
	Tj	30.5	32,3	30.7	33,9	
Stockholm, 2013	K	22,0	22,5	17,6	30,0	
	Tj	43,3	40,2	51,2	50,0	
Högstadiet						
Eskilstuna, 2019	K	9,7	14,3	12,	18,4	*
	Tj	15,5	14,6	10,7	22,6	
Haninge, 2016	K	2,9	5,1	11,1	16,7	***
	Tj	22,7	26,1	30,9	30,4	
Helsingborg, 2018	K	6,1	5,6	11,4	24,3	**
	Tj	9,7	12,1	17,6	20,2	*
Huddinge, 2014	K	8,8	12,5	13,2	10,7	
	Tj	12,6	22,1	22,4	23,4	**
Jönköping, 2018	K	6,1	5,6	11,4	24,3	**
	Tj	25,9	36,2	13,9	33,9	(*)
Malmö, 2015	K	17,6	23,0	27,7	35,5	***
	Tj	31,6	31,2	35,1	51,1	***
Malmö, 2019	K	12,3	17,5	15,3	12,8	
	Tj	24,5	24,1	13,6	28,5	(***)
Stockholm, 2013	K	17,1	20,6	14,7	11,3	**
	Tj	25,7	30,2	26,5	35,3	***
Gymnasiet						
Haninge, 2016	K					
	Tj					
Helsingborg, 2018	K	6,9	16,7	13,2	14,7	(**)
	Tj	10,1	11,1	19,0	23,5	*
Huddinge, 2014	K	6,5	5,8	8,1	22,9	**
	Tj	7,9	16,7	10,0	25,6	**
Jönköping, 2018	K	8,5	4,7	9,2	19,2	(**)
	Tj	13,9	17,1	21,7	28,0	*
Stockholm, 2013	K	16,9	13,4	9,5	23,0	(*)
	Tj	19,7	14,4	18,1	23,1	

Tabell 7. *Andel (%) som deltar i kultur-(musik-)skola bland de som vill delta minst en/gång per vecka efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.*

		Socioekonomisk bakgrund					
Kommun/år	**Kön**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**Sign.**

							nivå
Mellanstadiet							
Haninge, 2012	K	0,67	0,40	0,20	0,20		
	Tj	0,25	0,26	0,22	0,00		
Helsingborg, 2018	K		0,38	0,25	0,36	0,20	
	Tj		0,35	0,40	0,11	0,00	
Huddinge, 2014	K	0,62	0,45	0,41	0,64	0,00	
	Tj	0,82	0,49	0,54	0,29	0,00	
Jönköping, 2018	K	0,50	0,42	0,58	0,50		
	Tj	0,67	0,56	0,42	0,35		
Malmö, 2019	K	-	30,9	26,7	17,8	(0,0)	**
	Tj	-	35,0	24,3	18,3	24,0	**
Stockholm, 2013	K		1,00	0,72	0,50		
	Tj		0,52	0,25	0,38		
Högstadiet							
Eskilstuna, 2019	K	-	(38,5)	45,2	(17,6)		
	Tj		51,6	31,7	18,5		*
Haninge, 2016	K	0,00	0,25	0,09	0,25		
	Tj	0,25	0,34	0,29	0,20		
Helsingborg, 2018	K		0,23	0,29	0,13	0,34	
	Tj		0,44	0,51	0,13	0,29	
Huddinge, 2014	K	0,25	0,50	0,55	0,40	0,00	
	Tj	0,37	0,28	0,23	0,06	0,00	
Jönköping, 2018	K	0,00	0,60	0,73	0,33		
	Tj	0,40	0,52	0,50	0,29		
Malmö, 2015	K	0,36	0,58	0,47	0,30	0,23	
	Tj	0,50	0,47	0,37	0,32	0,31	
Malmö, 2019	K		61,3	57,0	43,2	(38,5)	**
	Tj		55,3	50,7	41,1	40,6	
Stockholm, 2013	K	0,47	0,55	0,44	0,28	0,11	
	Tj	0,60	0,09	0,42	0,26	0,25	
Gymnasiet							
Haninge, 2016	K						
	Tj						
Helsingborg, 2018	K		0,16	0,28	0,10	0,00	
	Tj		0,40	0,42	0,08	0,00	
Huddinge, 2014	K	0,66	0,38	0,27	0,07	0,00	
	Tj	0,40	0,40	0,44	0,20	0,00	
Jönköping, 2018	K	0,67	0,51	0,39	0,34		
	Tj	0,00	0,42	0,24	0,08		
Stockholm, 2013	K	0,33	0,59	0,41	0,14	0,22	
	Tj	0,57	0,47	0,29	0,28	0,09	

Tabell 8. *Andel (%) som deltar i kultur- (musik-) skolan bland de som vill delta minst en/gång per vecka efter kön, svensk/utländsk bakgrund och kommun/undersökningsår.*

		Svensk/utländsk bakgrund

Kommun/år	Kön	Svensk	Svag utländsk	Andra gen. Inv.	Första gen. Inv.	Sign. nivå
Mellanstadiet						
Haninge, 2012	K	0,38	0,40	0,22	0,33	
	Tj	0,22	0,32	0,13	0,11	
Helsingborg, 2018	K	0,40	0,21	0,13	0,27	
	Tj	0,41	0,35	0,38	0,04	(***)
Huddinge, 2014	K	0,49	0,42	0,50	0,50	
	Tj	0,63	0,50	0,37	0,29	
Jönköping, 2018	K	0,49	0,78	0,38	0,34	
	Tj	0,49	0,50	0,42	0,44	
Malmö, 2019	K	31,7	34,1	16,4	15,5	**
	Tj	34,0	26,7	26,1	10,7	**
Stockholm, 2013	K	0,63	0,60	0,34	0,08	
	Tj	0,53	0,45	0,29	0,28	
Högstadiet						
Eskilstuna, 2019	K	54,6	(18,2)	(21,4)	24,1	*
	Tj	37,7	(462)		25,0	
Haninge, 2016	K	0,00	0,00	0,20	0,34	***
	Tj	0,33	0,28	0,35	0,07	
Helsingborg, 2018	K	0,31	0,50	0,23	0,15	**
	Tj	0,54	0,42	0,20	0,28	*
Huddinge, 2014	K	0,52	0,53	0,50	0,12	
	Tj	0,25	0,16	0,28	0,14	**
Jönköping, 2018	K	0,31	0,50	0,23	0,15	**
	Tj	0,48	0,56	0,50	0,30	(*)
Malmö, 2015	K	0,63	0,51	0,31	0,28	***
	Tj	0,41	0,51	0,31	0,34	***
Malmö, 2019	K	73,2	60,9	53,2	38,5	***
	Tj	46,7	62,5	55,0	36,0	*
Stockholm, 2013	K	0,62	0,39	0,14	0,27	**
	Tj	0,54	0,43	0,20	0,32	***
Gymnasiet						
Haninge, 2016	K					
	Tj					
Helsingborg, 2018	K	0,30	0,34	0,00	0,00	(**)
	Tj	0,38	0,60	0,25	0,09	*
Huddinge, 2014	K	0,48	0,14	0,09	0,13	**
	Tj	0,25	0,62	0,41	0,19	**
Jönköping, 2018	K	0,59	0,00	0,42	0,10	(**)
	Tj	0,26	0,23	0,33	0,14	*
Stockholm, 2013	K	0,55	0,23	0,25	0,18	(*)
	Tj	0,42	0,42	0,26	0,13	

Tabell B.9a. ***Mellanstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				Haninge, 2012			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	0.63+	0.97	1.23	0.87	0.58	1.53	0.00	1.69
Ensam mamma	1.03	1.09		0.96	0.00	1.40		0.00
Ensam pappa	0.00	0.37	1.13	0.00	0.00	5.38*		0.81
Ma + ny partner	0.49	0.71	0.00	0.39	0.00	0.82		1.00
Pa + ny partner	0.00	3.39		0.00	1.22	0.66	0.16+	0.47
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#					**			
Ingen					5.32**	0.78	1.33	0.54
En								
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.				*				
1	1.98+	1.02	0.94	1.15	1.24	0.78	16.5+	1.29
2	1.29	0.84	0.94	1.61*	2.42	0.90	3.41	1.33
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.40	0.99	0.38+	0.85	0.98	0.52	1.42	0.00
5	1.44	1.17	0.49	0.55	1.03	1.64	0.00	0.00
Svensk/utländsk bakgr.			**	*				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.05	0.86	1.03	0.82	1.25	1.05	3.34	1.90
Andra gen. Inv.	0.75	1.30	0.36*	0.46**	2.99*	0.85	0.2	0.53
Första gen. Inv.	1.58	1.26	0.07**	0.52	1.66	1.19	1.03	0.87
R^2 Nagelkirke	4.1	1.6	24.1	11.8	13.2	7.7	33.8	16.1

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej i enkäten i Stockholm. ## I Haninge minst en.

Tabell B.9b. ***Mellanstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	0.88	1.01	0.89	0.70	0.62	1.02	0.54	0.83
Ensam mamma	0.44	1.07	0.00	1.95	0.92	0.66	2.19	0.90
Ensam pappa	0.00	0.94		>100	1.04	0.00	0.00	
Ma + ny partner	0.70	1.16	>100	5.60	0.45	0.25	>100	
Pa + ny partner					0.89	0.00	0.00	>100
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar								
Ingen	1.21	0.78	0.82	0.60	0.45	0.72	0.00	1.93
En					0.88	1.29	0.26	0.98
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.					+			
1	1.48	1.39	1.82	3.25	2.25	1.76	2.18	0.44
2	0.98	1.18	0.89	0.89	0.87	0.90	1.24	0.84
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.15	1.14	1.28	0.32	2.09*	0.72	2.25	0.31+
5	2.67	0.55	4.72	0.30		0.52	0.66	0.00
Svensk/utländsk bakgr.		*		+		**		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.05	1.23	0.55	0.69	0.92	0.98	0.26	0.90
Andra gen. Inv.	0.78	2.45**	0.81	0.41+	0.77	1.40	0.18+	0.80
Första gen. Inv.	1.12	1.03	0.57	0.12+	1.21	2.90**	0.43	0.10*
R^2 Nagelkirke	2.8	4.9	14.0	20.0	4.1	5.5	24.2	22.5

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Huddinge minst en.

Tabell B.9c. ***Mellanstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Malmö, 2019				Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning		*						
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	0,56*	0,96	0,73	0,51+	0.74	1.02	2.59	1.29
Ensam mamma	0,44*	0,69	0,00	0,90	0.00	0.70		0.70
Ensam pappa	0,34	0,92	0,39	1,68	0.00		0.14	
Ma + ny partner	1,58	0,80	0,58	0,93	2.03	0.73		0.52
Pa + ny partner	0,92	0,00	0,00		0.00	>100		0.00
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar								
Ingen	1,33	0,76	0,52	0,51	0.17+	1.05	>100	1.33
En	1,32	1,02	0,70	1,57	1.32	1.04	0.14	0.84
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	2,46*	0,48	1,05	>100	1.03	1.06	0.37	2.82
2	1,18	1,95	1,16	1,69+	1.11	0.90	0.31+	1.90+
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0,91	1,02	0,86	0,96	0.84	0.47*	>100	0.56
5	1,03	1,13	0,00	1,39	1.50	0.43	0.00	2.70
Svensk/utländsk bakgr.				*				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0,97	1,13	1,47	0,74	1.07	1.14	6.68+	1.10
Andra gen. Inv.	0,91	1,04	0,48+	0,42	1.68	1.52	0.43	1.01
Första gen. Inv.	1,45+	1,20	0,81	0,25**	1.42	1.40	0.00	1.17
R^2 Nagelkirke	3,1	0,9	12,5	11,6	4.6	3.2	32.1	7.5

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.10a. ***Högstadiet. Intresse för och möjlighet att deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				Eskilstuna, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning		*		*				
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.59	1.44	0.25	0.50	0,53	0,73	1,34	0,69
Ensam pappa	0.65	1.07	>100	0.30	1,38	1,23	1,86	1,20
Ma + ny partner	0.49	0.93	0.72	0.35	0,00	0,00	3,72	1,01
Pa + ny partner	1.78	6.90+	0.00	1.81	0,01	2,66	0,00	0,00
Växelvis	0.98	0.51**	0.65	0.16**	2,34	1,10	0,00	0,00
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar								
Ingen	1.05	0.74	1.07	0.84	0,47+	1,13	1,14	1,64
En					1,08	1,24	0,42	1,58
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.						+		
1	1.63	0.66	0.68	1.16	2,12+	0,00	0,20	-
2	1.22	0.97	1.08	0.79	0,71	1,39	0,57	2,04
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0.89	0.81	0.43	0.64	1,07	2,02*	0,31	0,43
5	1.18	0.60	0.45	0.71	1,69	0,60	0,27	0,58
Svensk/utländsk bakgr.			**	**			*	
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.41	1.22	0.38*	0.68	1,57	0,86	0,13*	1,45
Andra gen. Inv.	0.94	1.00	0.09***	0.21***	1,29	0,54	0,20+	0,41
Första gen. Inv.	0.69	1.70*	0.25	0.43+	1,73	1,33	0,30	0,90
R^2 Nagelkirke	2.6	4.2	32.1	19.6	7,0	7,8	28,1	18,1

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Stockholm finns endast svarsalternativet Egen förälder/föräldrar.

Tabell B.10b. ***Högstadiet. Intresse för och möjlighet att deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Haninge, 2016				Huddinge, 2015			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.72	0.89		1.01	0.94	0.91	0,61	1.48
Ensam pappa	0.51	0.93		2.23	1.52	0.41	1,72	2.70
Ma + ny partner	6.80+	0.83		0.00	0.82	0.81	>100	0.00
Pa + ny partner	0.00	0.91		0.69	0.00	0.67		0.00
Växelvis	0.00	0.00			>100	0.00	0.22	
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#								
Ingen	1.94	1.19		2.04	0.82	0.98	0.39	0.89
En								
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	0.61	0.81		0.98	1.14	1.20	0.19+	2.31
2	0.45	0.59		1.39	1.20	0.92	0.55	1.46
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.41	0.54		0.36	0.68	1.39	0.75	0.24
5	0.38	1.35		2.12	0.35	2.54*	0.00	0.00
Svensk/utländsk bakgr.						*		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	2.22	1.25		0.66	1.62	2.05*	0.84	0.68
Andra gen. Inv.	3.78+	1.41		0.83	1.58	1.93*	1.01	1.56
Första gen. Inv.	5.42*	1.24		0.14+	1.68	1.96*	0.15	0.83
R^2 Nagelkirke	18.4	4.3		15.8	4.7	5.9	22.7	16.8

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Stockholm Och Huddinge finns endast svarsalternativet Egen förälder/föräldrar.

Tabell B.10c. ***Högstadiet. Intresse för och möjlighet att deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Helsingborg, 2018				Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.79	0.54	1.40	0.50	1.04	0.55+	0.45	3.08
Ensam pappa	0.16*	0.40	0.00	0.00	0.93	0.97	1.01	0.47
Ma + ny partner	0.47	1.29	>100	0.00	0.00	0.00		
Pa + ny partner	0.00	0.43		0.00	0.82	0.77	1.64	1.23
Växelvis	0.00	3.63		0.00	0.00	2.32		1.88
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar								
Ingen	0.70	0.80	2.22	1.12	0.74	0.66	0.66	1.99
En	1.51	0.90	2.37	1.62	1.30	1.43	0.30	0.71
Båda	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	2.77+	2.68	0.38	0.68	0.78	0.90	0.00	0.71
2	0.95	1.79+	0.57	0.63	1.03	0.87	1.10	1.13
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0.75	1.05	0.18	0.20	0.99	0.93	0.68	0.54
5	1.49	1.40	5.09	1.09	1.18	2.14	1.58	0.00
Svensk/utländsk bakgr.	***	*			**			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.04	1.53	1.64	0.83	1.42	1.76*	0.84	1.27
Andra gen. Inv.	2.36*	2.29*	0.72	0.20+	0.75	0.43*	0.21	1.46
Första gen. Inv.	5.78***	2.60*	0.31	0.9	4.27**	1.34	0.12+	0.78
R^2 Nagelkirke	12.1	6.4	30.1	31.8	5.5	6.5	38.1	14.5

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Tabell B.10d. ***Högstadiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Malmö, 2015				Malmö 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.83	0.91	0.59	0.57	1,38	0,67	1,26	1,83
Ensam pappa	0.84	0.73	0.45	1.34	1,00	0,67	0,97	1,44
Ma + ny partner (#)	0.41	1.13	>100	0.00	0,38	1,91	5,52	0,44
Pa + ny partner	0.14	0.55	>100	0.74	1,26	0,76	1,33	0,34
Växelvis	0.00	0.54		0.00	2,92	3,,60	0,00	0,00
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar						**	0	
Ingen	1.02	0.92	0.34+	0.50	0,68	0,51**	0,46+	0,53+
En	1.46	0.96	1.02	0.85	0,82	0,61*	0,89	1,13
Båda	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.	+						+	
1	2.13+	0.48	0.37	0.00	1,34	0,96	0,62	1,89
2	0.78	0.93	1.28	0.96	0.79	0,95	2,55*	1,08
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.34	1.15	1.09	0.60	0,71	0,,76	0,54	0,62
5	1.38	1.38	0.36	1.64	0,77	1,54	0,61	0,64
Svensk/utländsk bakgr.	**	+	***	*		***		*
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.36	1.02	0.69	0.96	1,54+	1,03	0,69	2,17*
Andra gen. Inv.	1.81**	1.33+	0.23**	0.36**	1,46	0,53**	0,42*	1,51
Första gen. Inv.	2.46***	1.41+	0.08***	0.34*	1,36	1,37	0,39+	0,77
R^2 Nagelkirke	6.4	2.4	28.1	11.1	2,3	6,6	20,7	10,8

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Malmö är svarsalternativet ”en förälder och en annan vuxen”, d v s en sammanslagning av Ma+ Ny partner och Pa+ Ny partner.

Tabell B.11a. ***Gymnasiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Stockholm 2013				Haninge, 2016			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.86	0.54+	0.96	0.00	1.64	2.13	0.00	>100
Ensam pappa	0.00	0.76		>100	0.00	3.84		0.25
Ma + ny partner	0.52	0.42+	0.00	0.94	1.39	0.59	2.38	0.00
Pa + ny partner	1.20	0.00	0.00		0.00	0.56		>100
Växelvis	0.98	0.56+	0.60	0.98	0.95	0.34	0.43	0.67
Själv	1.66	0.88	1.55	0.92		0.56		>100
Förtroende föräldrar						+		
Ingen	1.13	1.48	0.51	0.71	1.34	2.45+	9.25	0.00
En								
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	0.72	1.06	0.67	2.97	1.10	2.61	0.00	>100
2	0.93	1.12	1.12	1.96	1.18	1.93	0.00	0.37
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.16	1.69	0.22	0.94	2.21	2.45	3.92	0.00
5	1.75	1.94	0.86	0.46	0.00	6.30*		0.00
Svensk/utländsk bakgr.						+		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.77	0.65	0.31	1.53	0.00	0.23+		>100
Andra gen. Inv.	0.50	0.81	0.30	1.08	0.00	2.29		0.00
Första gen. Inv.	1.35	1.22	0.26	0.40	1.77	0.72	0.00	0.00
R^2 Nagelkirke	4.6	4.1	25.2	24.9	16.5	15.3	67.5	89.6

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I dessa fall minst en.

Tabell B.11b. ***Gymnasiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	024+	1.80	0.00	0.69	0.96	0.96	4.94	0.52
Ensam pappa	0.99	1.02	0.36	0.33	0.86	0.37	0.00	1.22
Ma + ny partner	0.88	0.69	0.00	0.00	1.34	0.00	0.00	
Pa + ny partner	0.96	2.81*	0.00	0.77	0.00	0.43		5.93
Växelvis	5.46*	2.23	1.46	>100	4.15	0.00	0.00	
Själv	1.43	0.00	0.00		0.23	0.00	>100	
Förtroende föräldrar								
Ingen	1.14	0.91	0.67	0.84	1.48	0.98	2.81	1.69
En					1.94	2.08*	1.66	0.49
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	1.09	1.51	3.71	1.32	1.35	0.00	1.05	---
2	1.19	1.01	1.06	1.39	0.51	0.68	1.66	1.36
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.41	0.67	0.30	0.47	0.93	0.78	0.32	0.16
5	1.80	0.97	0.00	0.00	2.13	1.92	0.00	0.00
Svensk/utländsk bakgr.	**	**	¨+		+			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.76	2.62	0.16	4.40	3.12*	1.06	1.09	4.00
Andra gen. Inv.	0.99	1.61	0.07*	2.27	1.92	1.90	0.00	0.50
Första gen. Inv.	3.17**	5.26***	0.18+	0.70	1.98	2.56*	0.00	0.40
R^2 Nagelkirke	11.1	10.2	44.6	38.3	9.9	9.8	55.1	36.4

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Huddinge minst en.

Tabell B.11c. ***Gymnasiet. Intresse för och deltagande i kultur-/musikskola bland de intresserade.*** *Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.*

	Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill	
Variabel	**K**	**Tj**	**K**	**Tj**
Familjesammansättning				
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.48	0.71	0.75	0.00
Ensam pappa	1.47	0.37+	0.00	0.00
Ma + ny partner	1.06	0.42	0.00	0.00
Pa + ny partner	1.35	0.37	0.00	0.00
Växelvis	0.00	0.79		0.46
Själv	1.04	1.31	0.84	0.74
Förtroende föräldrar				
Ingen	0.77	0.96	2.49	1.42
En	1.32	0.94	1.45	1.08
Båda	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.				
1	1.91	0.55	3.81	0.84
2	0.54	1.21	1.11	1.94
3	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0.75	2.21*	>100	0.40
5	0.39	3.26	0.29	0.00
Svensk/utländsk bakgr.				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.60	1.22	0.00	1.39
Andra gen. Inv.	1.08	1.61	0.38	1.11
Första gen. Inv.	2.65*	1.72	0.00	1.05
R^2 Nagelkirke	7.1	6.4	53.3	24.6

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.